

1	תיקון א'
3	תיקון ב'
4	תיקון ג'
5	תיקון ד'
8	תיקון ה'
25	מלואים

תקונא קדמאה

בראשית ב' ראשית זה השער לה' צדיקים יבאו בו (תהלים קיח ב) דא איהו תרעא דצדיקייא דאית לון רשו לעאלא תמן ואחרנין דלאו אינון צדיקייא [יד ע"א] אתדחיין מתמן בה רשימין ומצויירין ומתחקין דיוקנין דעלאין ותתאין ציורא דאדם רשימא תמן ואיהו דמות אדם רשימא דאריה תמן לימינא ורשימא דשור לשמאלא ורשימא דנשרא באמצעיתא ורוא דמלה ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם וכו' וארבע אנפין לארבעתם (יהזקאל א י) לכל חיותא ארבע אנפין! אלין ארבע אתוון דשמא קדישא דיהו"ה דנהיר בהון מלכא דכלהו חיוון דא אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליק בחושבן חד דמות אדם דא שכינתא קדישא דאיהי דיוקניה:

בראשית, ב' ראשית, "זה השער לה' צדיקים יבאו בו", זהו שער הצדיקים, שיש להם רשות להיכנס לשם, ואחרים שאינם צדיקים נדחים משם, בו רשומים ומצוירים וחוקקים דמויות של עליונים ותחתונים, הציור של אדם רשום שם, והוא דמות אדם. הרושם של אריה, שם לימין, ורושם של שור לשמאל, ורושם של נשר באמצע. וסוד הדבר "ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם וכו'", לכל חיה ארבע פנים, אלו ארבע אותיות של השם הקדוש, יהו"ה שמאיר בהם. המלך של כל החיות, זה אדם שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולה בחשבון אחד דמות אדם, זו השכינה הקדושה שהיא דמותו.

תיקון א ב' ראשית - ר"ל, שב' מלכות, כמ"ש לקמן², הוא ראשית לכל, כמ"ש לעיל³ דלית רשו לכל נביא כו', וז"ש זה השער כו': יבאו בו דא כו' - מפרש סיפא דקרא: בה רשימין כו' - ר"ל, שהיא ראשית לעליונים ותחתונים, ואיהי ב', אוצרא דכלא, כמ"ש לקמן⁴, ור"ל, לכך נק' ב' לשון בית, שהוא בית קיבול לכולם: רשימין ומצויירין ומתחקין - כמ"ש לעיל (ו ע"ב) שיש דיוקנין וחותרם ורשימו, וזה רשימו. ומצד החותרם מצויירין. ומצד הדיוקנין מתחקין כו'. דחותם הכל בה מצד העליונים ותחתונים: ותתאין - ג' עולמות בי"ע: ואיהו דמות אדם {יט ע"ד} רשימא כו' - ר"ל, שהחיות אינן אלא ג', והיא משלמת לד' כמ"ש לעיל (יד ע"ב), והיא דמות אדם⁵, שת"ת נק' אדם, והיא דמותו כמו שמפרש והולך, וז"ש ואיהו כו': רשימא דארי' כו' - ר"ל, שאף הג' חיות שתחתיה רשימין בה: ורוא דמלה כו' - ר"ל, שלכך נאמר ודמות כו' אצל אדם, לפי שהיא דמותו: מלכא דכולהו כו' - ר"ל, אדם היושב על הכסא:

היא חותרם שלו ועליה נאמר "שימני כחותם על לבך", שכך ישראל בגלות אומרים, אף על גב שאתה מסתלק למעלה, דמותך לא תזוז ממני לעולם, כמו אותו החותרם, שבאותו מקום שנדבקו, בו רישום

- מאיר התיקון -

¹ עי' לעיל יא ע"א ד"ה ועל כולהו שכל הד' פנים הם של נשר או ד' של אריה וכו', ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ב, עי' לקמן יד ע"ד ד"ה דמות א' לארבען.
² בסוף התיקון.
³ עי' לעיל הערה.
⁴ בסוף התיקון.
⁵ עי' ע"ח דרושי הצלם פרק א' שכתב שצלם הוי יה"ו ודמות הוא ה' אחרונה, עי' רע"מ ח"ג רכח ע"א וז"ל, ובגינה אתמר כמראה אדם עליו מלמעלה בדיוקנא דתפארת דאיהו ת"ת אדם עליו מלמעלה ואתקרי בשמיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ועי' לקמן כד ע"ב שזה שכינתא.

ביה רשימו דמארי חותמא לא אתעדי מניה
 דיוקנא דחותמא לאשתמודעא ביה ובנין כך
 אמרי ישראל (נ"א אמרה כנסת ישראל)
 בגלותא שימני כחותם על לבך כרשימו דתפלין
 דיד דאינון לקבל לבא כחותם על זרועך
 כתפלין דרישא דאינון תליין רצועין לכל סטרין
 על לבא ודרועא ובהון אינון רשימין דאינון
 עמיה דקודשא בריך הוא ועוד שימני כחותם
 דא חותם דאות ברית קדש והוא אות ברית
 שבת קדש וימים טובים:

של בעל החותם, לא זזה ממנו הדמות של
 החותם, להיות ניכר בו. ולכן אמרה כנסת
 ישראל (אמרו ישראל בגלות) "שימני
 כחותם על לבך", כרושם התפלין של יד
 שהן כנגד הלב, כחותם על זרועך, כמו
 תפלין של ראש שתלויות רצועות לכל
 הצדדים על הלב והזרוע, ובהן רשומים אלו
 שהם עמו של הקדוש ברוך הוא. ועוד
 "שימני כחותם על לבך", זהו חותם של אות
 ברית קודש, והוא אות ברית שבת קודש
 וימים טובים.

דהכי אמרין ישראל כו' דיוקנך כו' - ר"ל, שכינתך לא תסתלק ממנו: כרשימו דתפלין כו' -
 כי המקום שאנו מניחין, שם הוא קשורא דשכינתא בקב"ה, וז"ש על לבך:

כי עזה כמות אהבה (שיה"ש ח טו) תקיפא איהי
 אפרשותא דקודשא בריך הוא ושכינתא
 מישראל כפרישא דנשמתא ורוחא ונפשא
 מגופא ותו כי עזה כמות אהבה כד ישראל
 מייחדין שמא דקודשא בריך הוא ברחימו
 ואמרי הבוחר בעמו ישראל באהבה:

"כי עזה כמות אהבה", חזקה היא הפרדת
 הקדוש ברוך הוא והשכינה מישראל כמו
 הפרדת הנשמה ורוח ונפש מהגוף. ועוד, "כי
 עזה כמות אהבה", כשישראל מיחדים את
 שם הקדוש ברוך הוא באהבה, ואומרים
 הבוחר בעמו ישראל באהבה.

קשה כשאל קנאה (שם) דקודשא בריך הוא
 דאיהו מקנא עלייהו בזמנא דיפקון מן גלותא
 דאיהו יהא בההוא זמנא קנא ונוקם ובעל חמה
 רשפיה רשפי אש (שם) בההוא זמנא יתער
 שמאלא בשלהובין דיליה דאינון רשפי אש
 שלהבת י"ה ויוקיד כמה היכלין דבתי פלחי
 כוכביא ויטול נוקמין מעמלק דאיהו אומי
 בתרין אתוון דשמא קדישא דאינון י"ה לנמלא
 נוקמא מיניה הה"ד (שמות יז טז) ויאמר כי יד על
 כס י"ה ודא איהו רשפי אש שלהבת י"ה⁶:

"קשה כשאל קנאה" של הקדוש ברוך
 הוא שהוא מקנא עליהם, בזמן שיצאו
 מהגלות, שהוא יהיה באותו זמן קנא ונוקם
 ובעל חמה, "רשפיה רשפי אש". באותו הזמן
 יתעורר השמאל בשלהבות שלו, שהם רשפי
 אש שלהבת י"ה, וישרוף כמה היכלות של
 בתי עבודה זרה, ויקח נקמות מעמלק, שהוא
 נשבע בשתי האותיות של השם הקדוש,
 שהם י"ה, ליטול נקמה ממנו, זהו שנאמר
 "ויאמר כי יד על כס י"ה", וזהו "רשפי אש
 שלהבת י"ה".

וישראל אמרין רבון עלמא אף על גב דאנא
 בגלותא מרחקא ממך שימני כחותם על לבך
 (שיה"ש ח טו) ולא יתעדי מינך דיוקנך דאיהי חותם
 דילך שכינתא דילך דבגינה אנת הוית דכיר לך

וישראל אומרים, רבונו של עולם, אף על
 גב שאני בגלות רחוקה ממך, "שימני כחותם
 על לבך", ולא תזוז מאתנו דמותך, שהיא
 החותם שלך, השכינה שלך, שבגללה אתה
 היית זוכר אותנו בגלות. והחותם של הקדוש

– מאיר התיקון –

⁶ היינו על אף שהמילה כתוב שלהבתיה בפסוק, אבל הוא דורש את זה כשלהבת של שם י"ה.
 עי' פת"ש אבי"ע כא, וז"ל ושמות החכמה מילוי מ"ה דהוי"ה בסוד חכמה כח מ"ה, וכן בינה
 הכל שמות אה"ה זה ידוע, ושמות הגבורה בסוד שם אלהים בנקודות או בגילופי יוד"ן,
 ובאחוריים הפנימי סוד שם י"ה, והוא כמ"ש (שיה"ש ח טו) שימני כחותם וגו' כחותם על זרועך כי
 עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, כי עיקר האהבה הוא דביקותא
 דרוחא ברוחא בסוד אש ואש דבאיש ואשה שבהם ב' אותיות י"ה, שמצד הדין הנמצא במאורות
 שהוא גורם חסרון בתחתונים תשוקת הנבראים ומאורות התחתונים למלאות חסרונם, והוא סוד
 (בראשית ג טז) ואל אישך תשוקתך בסוד הצמצום וחיפירה שביסודה שרצונה להתמלאות מיסוד
 דדכורא, והוא סוד כוונה פנימית של הגבורות כדי שיתגבר התשוקה בתחתונים להתמלאות מאור
 עליון מבאר מים חיים.

ברוך הוא, ודאי היא השכינה. בנלותא וחותרא דקודשא בריך הוא ודאי איהי שכינתא:

"בראשית ברא", ב' היא ודאי, בה פתחה התורה בב', וזו בראשית, ב' ראשית, ב' היא ודאי האוצר של הכל, עליה נאמר "יראת ה' היא אוצרו".

בראשית ברא (בראשית א א) ב' איהי ודאי⁷ בה פתחת אוריתא בב' ודא בראשית ב' ראשית ב' איהו ודאי אוצרא דכלא עלה אתמר (ישעיה לג ו) יראת ה' היא אוצרו:

ב' איהו - ר"ל, בית כנ"ל (בריש התיקון): יראת ה' - ר"ל, מלכות:

וזה בראשית, פעמים רבות יש בתורה ראשית, וכל אחד התפרש במקומו. הראשון הוא "יהו"ה קנני ראשית דרכו", וזו התורה שיש בה טעמים ונקודות ואותיות, וכמה מצוות עשה ולא תעשה, שכולן תלויות בשם יהו"ה, זהו שנאמר "זה שמי לעלם וכו'", שמי עם י"ה שלש מאות ששים וחמש, זכר"י עם ו"ה מאתים ארבעים ושמונה. שלש מאות ששים וחמש משמאל, מיראת הגבורה נתנו פחד יצחק.

ודא בראשית זמנין סניאין אינון באורייתא ראשית וכל חד אתפרש באתריה קדמאה איהו ה' קנני ראשית דרכו (משלי ה כב) ודא אורייתא דאית בה טעמי ונקודי ואתוון וכמה פקודין דעשה ולא תעשה דכלהו תליין בשם יהו"ה הה"ד זה שמי לעלם וכו' (שמות ג טו) שמי עם י"ה שס"ה זכר"י עם ו"ה רמ"ה שס"ה משמאלא מדחילו דגבורה אתיהיבו פחד יצחק⁸:

ודא אורייתא - ר"ל, מלכות והיא ראשית דרכו כנ"ל (בריש התיקון): דאית בה כו' - ר"ל, בתורה, וכן במלכות הכל כלול בה: טעמי ונקודי ואתוון - וכלם כלולים בשם יהו"ה, כמ"ש בתז"ח (דף עג ג ע"א⁹) וכלהו רמיזין בשמא דא כו': דכולהו תליין כו' - ר"ל, דלכך כתיב ה' קנני: מדחילו כו' - ר"ל, מבינה, ששם י"ה בה, ועיין לעיל (יב ע"ב) קלע ה' עלאה לשמאלא כו' וכלא י"ה עם כו':

תקונא תניינא ותליתאה

בראשית, שם ירא"ת, מה נשאר מאותן אותיות, ש"ב. וסוד הדבר שב ביראת ה', ואם אין יראה אין חכמה, כמו שבארוה (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה אין חכמה, משום שיראה היא אוצר לחכמה, היא הגניזה שלה, היא הסתרה שלה, היא בית

בראשית תמן ירא"ת מה אשתאר מאינון אתוון ש"ב ורזא דמלה שב ביראת ה' ואם לית דחילו לית חכמה כמה דאוקמוהו אם אין יראה אין חכמה¹⁰ בגין דיראה היא אוצרא לחכמה איהי גניזו דילה איהי טמירו דילה איהי ביתא

– מאיר התיקון –

⁷ וחותרא דקב"ה ודאי איהי (דא איהי) שכינתא בראשית ברא ב' איהי כו' בכאן נראה משובש מאוד, א' שאין לפנינו ציון על תיקון ב' ועוד בהמאמר שמתחיל ודא בראשית זימנין סניאין כו' עד פחד יצחק נראה שחסר שם ובאמת נמצא כל המאמר בשלימות לקמן בתז"ח בדף טז ע"א ע"ש, וכאן אינו אלא התחלת המאמר, ומצאתי ב"ה בדפוס ישן מתוקן בזה וכל המאמר הזה עד פחד יצחק ליתא שם וכן הוא הנוסחא שם בסוף הקדמה ז"ל שכינתא ב' איהי ודאי בה פתחת אורייתא בב' ודא בראשית ב' ראשית ודא אוצרא דכולא כו' היא אוצרו ודא תיקונא תניינא דבראשית דתמן יראת אשתאר מאתוון ש"ב ורזא דמילא כו' עכ"ל אות באות, וזה המאמר נמצא שם בסוף הקדמה וכן נשנה שם בסוף תיקון א' כמו שכתוב לפנינו וגם שם לא נמצא מן ודא בראשית זימנין וכו' עד פחד יצחק, ומה שמתחיל שם במאמר שבסוף הקדמה במילת שכינתא כנ"ל נראה שתיבת שכינתא הוא מסוף המאמר שאמר כאן בתיקון א' וחותרא דקב"ה דא איהי שכינתא ולא גריס בראשית ברא הכתוב באמצע (לש"ו).

⁸ פיסקא זו נמחק כלפ"מ.

⁹ וז"ל: ואנון אתון כגונא דאצבען ואנון טעמי כגונא דעינין דמתנהגין כל איברין דגופא אבתריהו ואנון רמיזין בהאי שמא יהו"ה.

תרגום: ואותן האותיות כדוגמת של האצבעות, ואותם הטעמים כמו העינים, שמנהיגים את כל איברי הגוף אחריהם, והם רמוזים בשם הזה, יהו"ה.

¹⁰ עי' לעיל הערה.

תיקון ב' שב - ר"ל, זקנה, ואמרו (קידושין לב ע"ב) זקן שקנה חכמה: **איהי גניזו כו' - ר"ל, שחכמה היא אור הגנוז, והוא נתיב לא ידעו¹¹ כו' (איוב כח ז), ונעלמה מעיני כו' (שם כא), והיכן הוא טמיר במלכות, וז"ש איהי טמירו דילה, ולכן ביראה ימצא חכמה: דמלכא - ר"ל, חכמה¹²:**

ודא תקונא תליתאה

<p>כדוגמא זה, בראשית, רא"ש ב"ת, וסוד הדבר "בחכמה יבנה בית", ומי שרוצה לראות את המלך אין לו רשות לראותו אלא בביתו, וסוד הדבר, החכמה לא נודעת אלא בביתו.</p>	<p>כגוונא דא בראשית רא"ש ב"ת ורזא דמלה בחכמה יבנה בית (משלי כד ג) ומאן דבעי למחזי למלכא לית (כ ע"א) ליה רשו למחזייה אלא בביתיה ורזא דמלה חכמה לא אשתמודעא אלא בביתיה:</p>
--	---

תיקון ג' רא"ש - ר"ל, חכמה: למלכא - חכמה כנ"ל: { כ ע"א } בביתי - מלכות: ורזא דמלה חכמה כו' - ר"ל, שאמרו שחכמתו של אדם אינה ניכרת אלא כשהוא בביתו¹³:

כדוגמא זה, העמוד האמצעי שהוא יהו"ה, לא נודע לנביא וחווה אלא בהיכלו שהוא אדנ"י, וסוד הדבר "וה' בהיכל קדשו", והיא "כן בקודש חזיתך", בקדוש בגימ' בית, והיא כלולה משבעה היכלות, משבע ארצות, ועליהם אמר דוד "אתהלך לפני יהו"ה בארצות החיים". ועמוד האמצעי הוא כולל שבעה רקיעים, ועליהם אמר דוד "השמים שמים ליהו"ה". ואין ידיעה כלל במלך ובמלבושו ובתקונו לבן אדם בעולם, עד שיכנס (המלך) לביתו ולהיכלו, שהיא ב'. ועליה נאמר "כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים".

כגוונא דא עמודא דאמצעייתא דאיהו יהו"ה לא אשתמודע לנביא וחווה אלא בהיכליה דאיהו אדנ"י ורזא דמלה וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ) ואיהי כן בקדש חזיתך (תהלים סג ג) בקוד"ש בגימטריא בית ואיהי כלילא משבע היכלין משבע ארעין ועלייהו אמר דוד אתהלך לפני ה' בארצות [יד ע"ב] החיים (שם קמז ט) ועמודא דאמצעייתא איהו כליל שבע רקיעין ועלייהו אמר דוד השמים שמים לה' (שם שם טו) ולית ידיעא כלל במלכא¹⁴ ובמלבושיה ובתקוניה לבר נש בעלמא עד דייעול (מלכא) לביתיה ולהיכליה דאיהו ב' ועלה אתמר כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים (ישעיה נז ז):

אלא בהיכליה - היכל גי' אדנ"י (זהר ח"א כג ע"ב): ואיהי כלילא כו' - ר"ל, למה נקראת היכל, ואמר שהיא כלולה מז' היכלות שבבריאה: מז' ארעין ועלייהו כו' - ר"ל, שגם מז' ארצות¹⁵ שלנו

- מאיר התיקון -

¹¹ עי' ע"ח שער ט"ל פרק י וכן בדברי רבינו בתז"ח נ ע"ב, ש'נתיב לא ידעו עיט' היא הזיווג של חר"ב, ועי' לש"ו כללים ח"ב מב ע"ג שזה חר"ב דא"א דא"ק דהיינו אורא ומוח, ועי' לקמן כ ע"ג שזה יסוד דחכמה שבתוך יסוד דבינה.

¹² עי' זהר (חלק א דף כב ע"א) ואהיה אצלו אמון, מלכא ודאי איהו חכמה עלאה לעילא, ועמודא דאמצעייתא מלכא לתתא.

תרגום: ואהיה אצלו אמון, ומלך ודאי הוא חכמה עליונה למעלה, ועמוד האמצעי הוא המלך למטה.

¹³ עי' שבת (קמה ע"ב): מפני מה תלמידי חכמים שבבבל מצוינין לפי שאינן בני מקומן דאמרי אינשי במתא שמאי בלא מתא תותבאי. פי' רש"י: במתא שמאי - בעירי איני צריך להתכבד, אלא בשמי שאני ניכר בו. בלא מתא - במקום שאינה עירי. תותבאי - כבודי תלוי בשמלתי, שמלתו מתרגמינן תותביה (שמות כב).

¹⁴ עי' לעיל הערה 12.

¹⁵ עי' ס"י (פ"ד מט"ו) שבע כפולות בג"ד כפר"ת שבהן נחקקין שבעה עולמות, שבעה רקיעין, שבע ארצות, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה מדברות, שבעה ימים, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע שמיטין, שבעה יובלות, והיכל הקדש לפיכך חבב את השביעיות תחת כל השמים.

היא כלולה, והוא כמו ראייה לז' היכלין: שמים לה' - שהוא הוי"ה: ולית ידיע' כו' דאיהי ב' - ר"ל, וזה ב' ראשית, באות ב' משיגין ויודעין ראשית, שהוא חכמה:

ומי שהוא אדם בדמות העמוד האמצעי, עליו נאמר (ברכות ו ע"א) "אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת". והרי פרשוה בעלי המשנה, ומי ששומר ברית נקרא איש תמים, ושם בראשית, בר"ת א"ש, ששומר אותו מאש הגיהנם. אבל מי שעוסק בתורה ושומר אותה, נקרא אדם בדמות של אותו שלמעלה, זהו שנאמר "כתפארת אדם לשבת בית". בא ראה, כל מי ששומר אות הברית, דמותו רשומה בשכינה המוסגר וצדיק, ומי שעוסק בתורה דמותו רשומה בעמוד האמצעי.

ומאן דאיהו אדם בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא עליה נאמר אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת והא אוקמוה מארי מתניתין¹⁶ ומאן דנטיר ברית אתקרי איש תמים ותמן בראשית בר"ת א"ש דנטיר ליה מאשא דגיהנם אבל מאן דאתעסק באורייתא ונטיר לה אתקרי אדם בדיוקנא דההוא דלעילא הה"ד (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית תא הזוי כל מאן דנטיר אות ברית דיוקניה רשים בשכינתא וצדיק ומאן דאשתדל באורייתא דיוקניה רשים בעמודא דאמצעייתא:

ומאן דנטיר כו' - ר"ל, מי הוא שנק' אדם: ותמן בראשית - ר"ל, בכרית: ברית אש כו' - ר"ל, דלכך נק' איש, שברית הוא יו"ד כמ"ש לעיל (יב ע"א):

תקונא רביעאה

בראשית, נאמר "פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י"ה", "פתחו לי", אלו שני עפעפי העין, שהם פותחים וסוגרים, ועליהם נאמר "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה", אלו שני כרובי העין. "פורשי כנפים" עפעפי העין. ועוד "פתחו לי שערי צדק", אלו הם שתי העיניים, בזמן שהן מסתכלות בדרך ישרה, נאמר בהם "ופניהם איש אל אחיו", ובזמן שאינם מסתכלים בדרך ישרה, הרי נחש עקלתון, שם, עליו נאמר "כי המות יפריד וגו'".

בראשית כתיב פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י"ה (תהלים קיה יט) פתחו לי דא אינון תרין עפעפי עינא דאינון פתחין וסגריין¹⁷ ועלייהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה (שמות כה ב) אלין תרין כרובי עינא¹⁸ פורשי כנפים עפעפי עינא ועוד פתחו לי שערי צדק אלין אינון תרין עינין בזמנא דאינון מסתכלין בארחה מיישור אתמר בהון (שם) ופניהם איש אל אחיו ובזמנא דלאו אינון מסתכלין בארחה מיישור הא נחש עקלתון¹⁹ תמן עליה אתמר כי המות יפריד וגו' (רות א יז):

- מאיר התיקון -

¹⁶ קשה, שהרי רוב המקומות שנזכר "מארי מתניתין" בתיקונים (לעיל ג ע"א, ה ע"א ה ע"ב ו ע"א ו ע"ב, ח ע"ב י ע"א יב ע"ב, טו ע"א טו ע"ב טז ע"א כא ע"א, כו ע"ב, כט ע"א, ל ע"א, לא ע"א, לג ע"ב, לד ע"א, לה ע"א, לה ע"ב, לו ע"א, לח ע"ב) כוונתו למבואר בחלק הנגלה שבתורה. בד"כ גם מצאתי את מקורו הנאמן בחלק זה של התורה. אמנם מש"כ כאן לא מצאתי בחלק הנגלה אלא רק בזוה"ק (עי' ח"א ר ע"ב, רכח ע"ב, ח"ג קסה ע"ב וקסו ע"א). ועי' דברי רבינו לקמן מב ע"ב, וכן שם מב ע"ד שמפרשו לענין קבלה דווקא, וכן משמע בתז"ח ז ע"ג. ועי' תז"ח טז ע"ד: והמשכילים יזהרו אליו ס' רבוא מארי מתניתין דלעילא ואליו ס' רבוא מארי מתניתין דלתתא, ע"כ. ועי"ש כד ע"ג: לאו בפשיטו דמארי מתניתין גופניים אלא דמארי מתניתין שכליים דאתמר עליהו והמשכילים יזהירו.

¹⁷ עי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ כב ע"ד שהוא בחי' רצוא ושוב.
¹⁸ עי' תז"ח לד ע"ג וז"ל, כרובי עינא דפתחין וסגריין דבהון נהיר עמודא דאמצעייתא בבת עינא.

¹⁹ עי' דע"ה ח"ב (מא ע"ג): והם נחש בריח ונחש עקלתון.

תיקון ד עפעפי - הן שערות שמכסין העינים: **כרובי** - הן בשר שמכסין העינים: **ועוד כו'** - כאן דריש שערי צדק, ור"ל, צדק²⁰ שמסתכלין באורח מישור, כמו שמפרש והולך: **כי המות יפריד** - ר"ל, בשביל המות דשריא שם, לכך יפריד בין העינים²¹:

שלושת צבעי העין הם שלשת האבות, שנאמר בהם "אלה ראשי בית אבותם", בת עין שהיא דקיקה קטנה, זו שכינה, שמשתתפת באבות, ועליה נאמר "שמרני כאישון בת עין", והכל בסוד של בראשית, שם ראשי, שם ב"ת.

תלת גווני עינא אינון תלת אבהן דאתמר בהו אלה ראשי בית אבותם (שמות ו יד) בת עין²² דאיהו דקיקא זעירא דא שכינתא דאשתתפת באבהן ועלה אתמר שמרני כאישון בת עין (תהלים יז ה) וכלא ברזא דבראשית תמן ראשי תמן ב"ת:

בת עין כו' - ר"ל, לכך נקראים העינים [שערי] (שער י), שהשכינה איקרי "זה השער" (תהלים קיח כ, לעיל יט ע"ב)²³: **שמרני** - שבשכינה הוא השמירה כמ"ש לעיל בהקדמה (יג ע"א): **כאישון** - גוון אוכמא:

רבי שמעון קם על רגליו ואמר, רבון העולמים, פתח עיני להסתכל בהם למעלה, "אבא ב"ם", בארבעים ושנים אותיות של השם המפורש, לדעת כל אות ואות על תקונה. "בראשית וכו' והארץ היתה תהו ובהו", והם אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כל אות ואות יש מאמר, ויש לה נתיב. עשר אמירות הן ול"ב שבילים, וכולם תלויים מן א"ה, וזהו "אבא ב"ם אודה י"ה", א"ה בחשבון אוד"ה י"ה. (י"ה חכמה ובינה א' כתר עליון).

קם רבי שמעון על רגליו ואמר²⁴ רבון עלמין אפתח עיני לאסתכלא בהון לעילא אבא ב"ם בארבעים ותרין אתוון דשמא מפרש למנדע כל את ואת על תיקוניה בראשית וגו' והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א א-ב) ואינון אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת²⁵ ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כל את ואת אית ליה מאמר ואית ליה נתיב עשר אמירן אינון ול"ב שבילין²⁶ וכלהו תליין מן א"ה ודא איהו אבא ב"ם אודה י"ה א"ה בחושבן אוד"ה י"ה²⁷ (י"ה חכמה ובינה א' כתר עלאה):

- מאיר התיקון -

²⁰ עי' זהר ח"א לב ע"א שצדק היא מידת המלכות.
²¹ עי' לקמן כו ע"ג ד"ה בבית ראשון, ענין כרוב א' נסתלק.
²² עי' לקמן ל סע"ב שהעין היא מלשון עין המים.
²³ כל הארת הנ"ה מתגלה דרך המלכות, עי' ג' עדרי צאן הוא לעיל הערה.
²⁴ עי' זהר ח"ב קלג ע"א: כל מלוי דעלמא עלאה איהו בעמידה ולא מיושב, ע"כ. אמנם יתכן שכוונתו רק לענין התפילה. ועי' ריש אד"ר שתפילה בעמידה ולימוד בישיבה.
²⁵ עי' זו"ח ב ע"ג: סטר דא דאיהו ימינא איקרי אל רתיכא דיליה איקרי גדול בכללא כד אתפרשן האי רתיכא דאלין אינון תלת גוויין הכי אינון שמהן איקרון גדול חסי"ן קדו"ש הני אינון רתיכא לימינא דאיקרי אל רזא עילאה מאינון שמהן עשרה כמה דאוקימנא.
²⁶ עי' שעה"כ ג ע"א: הברוך הוא ביסוד העליון של חכמה הנק' שביל, ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב.
 הל"ב נתיבות חכמה שבזו"ן, אמנם הם נכללים כולם בהמלכות וכנ"ל, והם הל"ב אלה"ם דמעשה בראשית אשר בהם נברא הכל ע"י המלכות, אך עם שרשם דהי' מאמרות אשר בז"א עצמו הם מ"ב (כללים ח"א מט ע"ג), הו"ק שהם הששת ימי בראשית הם כלילן מעשר אמירן ול"ב שבילין, דאינון ל"ב זמנין אלה"ם בעובדא דבראשית (ביאורים ח"א נט ע"א), עי' תיקון ס"ט (דף ק ע"ב), שאמר שם שהל"ב נתיבות ועשר אמירן הוא שם מ"ב שבו נברא העולם (וכמ"ש בזה"ק פקודי דף רלד סע"א ורע"ב) (ביאורים ח"א ע ע"ד).
²⁷ אודה י"ה בגימ' ל"א עה"כ ל"ב.

קם ר"ש כו' - כאן מפרש סיפיה דקרא אבא כו': במ"ב כו' - מבראשית כו' עד ב' דובוהו הן מ"ב אותיות²⁸, שהן נגד שם מ"ב כידוע (שעה"כ יו"כ ג), ומפרש והולך: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד - לפי שהזכיר את השם, אמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד²⁹: כל את כו' - ר"ל, או הוא מאמר או נתיב: וכלהו תליין כו' - והן רמוזים בג' גווני עינא, חג"ת, דאתמשכי מכח"ב:

ואינן שבע ספירן כלילין בשבע שמהן וכלהו כלילת לון בת שבע ולית ספירא מכלהו ספירן דיהא לה רישו לארקא ברכאן ולאשפעא לתתאין אלא בבת שבע בגין דאיהי קשורא דכלהו ספירן דאי ספירן הוה מריקין לבר מינה הוה פרודא ובגין דא לית רישו לספירה לארקא לשום אתר בר מינה לגבי תתאין ובגין דא אתמר בה אל יתהלל חכם בחכמתו וגו' כי אם בזאת (ירמיה ט כב-כג) בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא טו ג) דלית רישו לנביא וחכימא למנדע לעילא שום מדע אלא בה ובגינה אתמר (שמות יט ג) ומשה עלה אל האלהים ודוד בגינה אמר אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה³⁰ עד אמצא מקום לה' (תהלים קלב ד-ה) איהו שלימו דאדם שלימו דיהודא שלימו דשמא קדישא שלימו דכל ספירה וספירה:

ואותן שבע ספירות כלולות בשבעה שמות. ובת שבע כוללת את כולם, ואין ספירה מכל הספירות שיהיה לה רשות להוריק ברכות ולהשפיע לתחתונים אלא בבת שבע, משום שהיא הקשר של כל הספירות, שאם הספירות היו מריקות חוץ ממנה, היה פרוד. ולכן, אין רשות לספירה להריק אל התחתונים לשום מקום חוץ ממנה, ולכן נאמר בה "אל יתהלל חכם בחכמתו וגו' כי אם בזאת", "בזאת יבא אהרן אל הקדש", שאין רשות לנביא וחכם לדעת למעלה שום ידיעה אלא בה, ובשבילה נאמר "ומשה עלה אל האלהים", ודוד אמר בגללה "אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה", הוא שלמות האדם, שלמות היחוד, שלמות השם הקדוש, שלמותה של כל ספירה וספירה.

ואינן שבע כו' וכלהו כו' - והן רמוזים בבת עין, וז"ש פתחו לי כו' אבא כו': ולית ספי' כו' ובג"ד אתמר כו' דלית כו' - ר"ל, דלכך נאמר פתחו לי שערי צדק, שהן מלכות, אבא בס, ז"ס אודה י"ה, ג' ספירות שעל ידה אבא בכלם, והכל כלול בעין, וע"י העינים שרואין מעשה ה', מודים לה', וז"ש פתחו לי כו', שהם העינים אודה י"ה, והכל כלול במלת בראשית, ג' ספירות הראשונות וז' ספירות דתליין מג' הראשונות ונכללין במלכות כנ"ל, ואח"כ פורט הכתוב עד ב' דובוהו שהן נפרטים בז"ס כנ"ל, וזהו הו' {כ ע"ב} דובוהו שהן ז"ת: שנת לעיני לעפעפי - שהוא העינים והעפעפים כנ"ל, שיהיו פתוחים, כמ"ש לעיל פתחו לי כו': עד אמצא כו' - שהיא מקומו של הוי"ה, כמ"ש לעיל בתיקון ג': איהי כו' - בא לפרש מ"ש לעיל, ולית ספי' כו' בגין דאיהי כו': שלימו דאדם - ר"ל, דשמא מפרש אינו נשלם אלא בה, בעשר אותיות: שלימו דיהודא - שאין א"ס מתייחד בספי' אלא על ידה, כמ"ש לקמן (תו"ח טו ע"ה) עד דאפיק לי' בת זוגי כו': שלימו דשמא קדישא - ה' בתראה והיא שלימו דג' אתון, כמ"ש לעיל בהקדמה (טו ע"א): שלימו דכל ספי' - כי כל הספירות כלולין מעשר, ואין בהם רק תשע מכתר עד יסוד, והיא כלולה מעשר³¹, והן עשר מלכיות, בהן נשלמין כל הספירות מעשר כידוע:

[כללי השמות] - שם ע"ב הוא מג' פסוקים ויסע ויבא ויט³², שכל א' הוא מע"ב אותיות, והן א' ביושר, וא' למפרע, וא' ביושר, והן בחג"ת כלולים במלכות, שם הצטרפות הפסוקים מג' אותיות מצד ת"ת, שהוא כולל ג' אבהן, והוא רמוז בשם הוי"ה במילוי יודין, והוא מסט' דחסד. ושם מ"ב הוא מבראשית עד ב' דובוהו³³, והן ג"פ מ"ב עד ב' דויכדל, וכן רמוז אותיות בהר"ד³⁴ - מאיר התיקון -

²⁸ עיי' שער מ"ד ומ"ן פרק יד.
²⁹ עיי' יומא לה ע"ב.
³⁰ עיי' אד"ר קכט ע"ב עינא פקחא, שעניי א"א תמיד פתוחות. ועיי' שם קל ע"א כי עין בעין וכו'.
³¹ עיי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.
³² עיי' לקמן צח ע"ב. ועיי' זהר ח"ב קלב ע"ב בענין שמות ע"ב ומ"ב.
³³ צ"ל ד"ובהו".

בד' אותיות של תחלת מ"ב הנ"ל, והוא מסט' דגבורה שבו נברא העולם, והוא רמוז בשם הוי"ה [בי"ד אתון] (בד' אתון, ובי"ד דמילוי) דשמא מפרש, ובמילוי דמילוי כ"ח אתון, שהוא מ"ב כידוע³⁵. ושם כ"ב³⁶ יוצא מברכת כהנים, שבו י"ג יודי"ן נגד י"ג תיקוני דיקנא דא"א, וט' ווי"ן נגד ט' תיקוני דיקנא דז"א, וכולן נכללין בו כידוע. והן כ"ב נגד כ"ב אותיות התורה והוא מסט' דת"ת, שם י"ב יוצא מפסוק (משלי יח י) מגדול עוז כו'³⁷, ושתי תיבות יהו"ה צדיק, והן י"ב אותיות ביושר וי"ב למפרע וי"ב ביושר, והן בצדיק יסוד עולם (שם י כה), שנק' ז[ה] (זהר ח"א נח ע"א), י"ב מזלות ו"ו, ויוצא מג' הויות ה' מלך כו' כמש"ל (יא ע"א):

תקונא חמישאה

בראשית, ב' ראשית, נקודה בהיכלו. והנקודה הזו היא מחשבה שתומה. בינתים הנה אליהו מזדמן אל רבי שמעון, אמר לו רבי רבי, והרי ב' היא פתוחה, אם כן במה המחשבה שתומה בה. אלא בתחלת שלטון המלך, הניצוץ הקשה, כשמדד החבל, הנקודה הזו יצא ממנה קו שהסתיר המחשבה הזו כמו זה ס. בהתחלה היא מ"ם שתומה, וכשהתפשט הקו שהוא ו' מהמדה היא נפתחה ונעשתה ב', וזה בראשית, ב' ראשית, נקודה בהיכלו.

[טו ע"א] בראשית ב' ראשית נקודה בהיכליה³⁸ והאי נקודה איהי מחשבה סתימא אדהכי הא אליהו אודמן לגביה דרבי שמעון³⁹ אמר ליה רבי רבי והא (כ ע"ב) ב' פתיחא איהי אם כן במאי איהי מחשבה סתימא בה אלא בריש הורמנותא⁴⁰ דמלכא בוצינא דקרדוניתא כד מדיד משיחא⁴¹ האי נקודה נפיק מינה קו דסתים האי מחשבה כנוונא דא ס' בקדמיתא איהי מ"ם סתימא וכד אתפשט קו דאיהי ו' מן המדה איהי אתפתחת ואתעבדת ב' ודא בראשית ב' ראשית נקודה בהיכליה:

תיקון ה

נקודה בהיכלי' - ר"ל, נקודה חכמה בהיכליה בינה⁴², וזה ב' בינה דאיהי ביתא דלעילא בית ראשון, ראשית חכמה (תהלים קיא י), והוא נקודה בתוך הב' כמ"ש לעיל בהקדמה (יד ע"א): איהי מחשבה סתימא - ר"ל, יסוד { כ ע"ג } דחכמה, שהוא (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט⁴³, והוא סתום ביסוד הבינה: בריש הורמנותא - שכתר הוא רצון, בסוד רצון ומחשבה והרהור⁴⁴ וקול ודיבור - מאיר התיקון -

³⁴ פי' ב' של "בראשית", ה' של "ובה", ר' של "ויאמר" אלהים יהי אור", ד' של ויבדל.
³⁵ דהיינו שד' אתון, י' דמילוי וכל' דמילוי דמילוי יחד עולים מ"ב. ועי' ע"ח שער אר"א פרק ה.

³⁶ עי' שעה"כ תפילין ה' [עי' מש"כ שם באריכות] ותפילת השחר א'.
 עי' דברי רבינו בביאורו לספד"צ כ"ה ע"א וז"ל, כ"ב אתון אתגליפו בגוניהון ר"ל כנגדן כ"ב אותיות שבתורה ט' ו"ג, הן כ"ב תקונין בז"א, וכנגדן כ"ב אותיות התורה שהן בז"א כידוע וכו', וזהו שם של כ"ב בז"א כידוע בת"ת, והן כ"ב תקונין דדיקנא שלו, שהוא בתפארת כנ"ל, והן יוצאין מברכת כהנים כידוע, והן י"ג יודי"ן שם בכל תיבה יו"ד עד וישם י"ג תיבות, ותשעה ווי"ן, וידוע שע"ק נקרא יו"ד וז"א ו', שלכן נגד י"ג תקונין הן יודי"ן, ונגד ט' תקונין דז"א הן ווי"ן, וכן השם כ"ב נחלק לט' וי"ג, עכ"ל.

וכנגד בחינה זו יש את שם הקדש אנקת"ם פסת"ם פספסי"ם דיונס"ם. ועי' תפילת ר' נחוניא בן הקנה: אקלסך בספירה הששית שהיא תפארת.

³⁷ עי' לעיל יא ע"א. עי' זהר ח"א לז ע"ב (לש"ו). ועי' מלואים אות א.

³⁸ עי' לעיל הערה, עי' לעיל יד ע"א.

³⁹ אליהו נמצא בכל מקום שמגלין רזין דאורייתא, שאז הוא יכול להתלבש בתוך גוף (ב"ע רנט ע"א).

⁴⁰ היינו מלשון הזהר ח"א טו ע"א.

⁴¹ שבינה הנה היא בוצינא דקרדוניתא, שורש כל הגבורות, והיא נותנת מדה ושיעור לכל (ביאורים ח"א מג ע"ב).

⁴² עי' דברי רבינו לקמן פ' ע"ד שהמציאות של נקודה בהיכליה היא מציאות של חכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד), ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"ב ד"ה וענין ג', שחכם בבינה הוא ישסו"ת.

⁴³ עי' לעיל הערה 11.

⁴⁴ עי' פקודי רסב ע"ב וס"י פ"א מ"ח (לש"ו).

נגד ה' פרצופים: **בוצינא דקרדוניתא** - כתר שנק' חושך לרוב העלמו, שנאמר (תהלים יח יב) ישת חושך סתרו⁴⁵, וזהו **בוצינא דקרדוניתא**, אור החשוך. והוא מ"ס⁴⁶ ע"ש גבורה דעתיק⁴⁷, שגבורה נק' חושך כידוע (תו"ח ד ע"ב), ובמ"ס נעשה הכל בסוד הבירורין במוחא כידוע⁴⁸: **כד מדיד** - שמ"ס נק' קו המדה (ד"ח נח ע"ב) שבו מודדין את הכל: **משיחא** - הוא חכמה י', שנק' מדה, כמ"ש בסמוך: **נפיק מיני קו** - ו' כמ"ש בסמוך, והוא עמודא דאמצעייתא דנפיק מחכמה (לו ע"א), והוא באדם חוט השדרה⁴⁹ דנפיק ממוח: **דסתים האי מחשבה** - ר"ל, בתחילה קודם שנתפשט מן הבינה, והיה בתוכה בסוד העיבור: **כגוונא כו'** - ב' עם ו', ואז היו"ד שבתוכה סתים: **איהי אתפתחת** - דאיהי קיימא לשאלה⁵⁰, והוא ע"י עמודא דאמצעייתא מקצה השמים⁵¹, משא"כ בהיותה בתוכה, כמ"ש בזהר (ח"ג יא ע"א)⁵² **איהי אשר אהיה דזמין כו'**:

- מאיר התיקון -

ז"ל הס"י: (פ"א מ"ח) עשר ספירות בלימה, בלום פ"ך מלדבר ולבך מלהרהר, ואם רץ פ"ך לדבר ולבך להרהר שוב למקום, שלכך נאמר (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית. ז"ל הזהר: מחשבה אפיק רעותא (רעותא אפיק כלא) רעותא דנפיק מגו מחשבה אפיק קלא דאשתמע והוא קלא דאשתמע סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא היכלין תתאין בעלאין קלא דאיהו קשיר קשרין ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו סמיך אלין ארבעה סמיכין מחשבה ורעותא קלא ומלה סמיכו בסיומא דקשורא אתר דכלא אתקשר ביה כחדא ואתעבידו כלהו חד. תרגום: מחשבה מוציאה רצון (רצון מוציא הכל) רצון שיוצא מתוך מחשבה מוציאה קול שנשמע ואותו קול שנשמע עולה לקשר קשרים ממטה למעלה היכלות תחתונים בעליונים הקול שהוא קושר קשרים ומושך ברכות ממעלה למטה בלחש תומך את ארבעת התומכים הללו מחשבה ורצון קול ודבור סמך בסיום הקשר המקום שהכל נקשר בו כאחד וכולם נעשים אחד. ועי' עוד ח"ג רכט ע"ב: דקב"ה שריא בראייה וכן שכינתיה דאורייתא ותורה אור שכינתיה ראייה דיליה יה"ה במראה אליו אתודע (קב"ה במראה אליו אתודע שכינתיה) במחשבה מלגו בינה בן יה ישראל עלה במחשבה הרהור חכמה לחכימא ברמיזא חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה מחשבה והרהור כלא חד חכמה לא אשתמודע אלא בבינה ובינה בלב ובגין דא מחשבה בלב הרהור בלב וכן אורייתא ס"ת מצוה.

תרגום: שהקדוש ברוך הוא שורה בראיה, וכן השכינה שהתורה "ותורה אור", והשכינתו היא ראייה שלו, "ה' במראה אליו אתודע" (הקדוש ברוך הוא במראה אליו אתודע שכינתו). במחשבה מבפנים, בינה בן י"ה, ישראל עלה במחשבה, הרהור חכמה, לחכם ברמז, חכמה עלה במחשבה שהוא בינה, מחשבה והרהור, הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב, ומשום זה המחשבה בלב, ההרהור בלב. וכן התורה, ספר תורה מצוה.

⁴⁵ עי' זהר ח"ג רכה ע"א.
⁴⁶ עי' דע"ה ח"ב קז ע"ד ז"ל: המ"ס רישא תליתאה והוא עיקר בחי' א"א, ועי' מקורו לקמן עו ע"ב.

⁴⁷ עי' דברי רבינו בביאורו לספד"צ כא ע"ב ד"ה וז"ש דנפיק, וכן בליקוט שם, דמבואר שקיים חילוק בין בחינת הבוצד"ק לבין בחי' המו"ס, שכן המו"ס עצמו הוא רק מלבוש לבוצד"ק (וכן הוא בשער מאמרי רשב"י נה ע"ב), וצ"ע. והנראה לתרץ שכאשר הספירות עומדות בצורה של תיקון, הרי שגבורה דעתיק (וכן העטרין דגבורה) מגלים על הדעת עלאה שהיא באה ומזיווג דאורא ובוצינא, וממילא מתפשטת משם למו"ס. ומה שהגר"א נוקט גם בל' בוצד"ק וגם בלשון מו"ס, עניינו הוא שהמו"ס היא תחילת הגילוי (כמש"כ רבינו בפירושו לספד"צ דף ג ריש ע"ג) וכמו כן מביא רבינו את בחינת בוצד"ק שהיא התחלת הגבול בכלל.

⁴⁸ עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ד ביה סליקו.
⁴⁹ ועי' לש"ו כללים ח"א כט ע"ד ל ע"א, שהתפשטות המוחין דרך חוט השדרה היא הזרע שיורד דרך חוט השדרה למטה ליסוד.

⁵⁰ עי' מקורו מזהר ח"א א ע"א וז"ל, בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מ"י ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארץ סתים ולא אתגליא אקרי מ"י דהא לעילא לית תמן שאלה [דהיינו הגלגלתא לעיל] והאי קצה השמים אקרי מ"י.

תרגום: "בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מ"י", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מ"י", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מ"י".

וכשהיא ם סתומה, היא מ"ם גדולה מ"לסרבה המשרה", (נ"א למרב"ה בגימטריא עז"ר או זר"ע) באותו היכל מזריע זרע לתיקונו (המשר"ה בגימטריא תקו"ן עם האותיות והמלה) וזה מם גדולה, ונעשית טבעת. ובגללה נאמר אל הכלה, תהא לי מקדושת בטבעת זו ם, ועליה נאמר הקשר בהתגלמותו נעוץ בטבעת, והיא לא לבנה ולא אדומה ולא שחורה ולא ירוקה, וללא שום צבע כלל, וכשמתפשטת להאיר היא עושה צבעים להאיר.

וכד איהי ם' סתימא איהי מ"ם רבתא מלסרבה המשרה (ישעיה ט ה) ⁵³ (ס"א למרב"ה בגימטריא עז"ר או זר"ע) בההוא היכל זרע זרעין לתקונא דיליה ⁵⁴ (המשר"ה בגימטריא תקו"ן עם האותיות והמלה) ודא מם רבתי ⁵⁵ ואתעבידת עזקא ובגינה אתמר לגבי כלה תהא לי מקודשת בטבעת זו ם ועלה אתמר ⁵⁶ קומרא בגולמא נעוץ בעזקא ואיהי לא חוור ולא סומק ולא אוכם ולא ירוק ולא גוון כלל ⁵⁷ וכד אתפשטא לאנהרא איהי עבידת גוונין לנהרא:

מלסרבה המשרה בההוא היכל כו' דילי' ודא מם רבתי ואתעבידת כו' - ר"ל, כמ"ש בס"א דלמרבא בגי' זרע, המשרה גי' תיקון, ולכך מ' דלמרבא סתום: לתיקונא - ר"ל, לתיקון עמודא דאמצעיתא, כמ"ש (נדה לא ע"א) ⁵⁸ שלשה חדשים אחרונים כו': ודא מ"ם רבתי - ר"ל, שלכך היא גדולה, דבכינה אותיות גדולות כידוע ⁵⁹: ואתעבידת עזקא - חוור כאן, לפי שר"ל ובגינה כו' ועלה כו': בטבעת זו - שע"י אתעבידת טבעת, והוא רמז על חיבור שניהם: קוטרא - הוא יסוד שנקרא קשר, כמ"ש לעיל (ג ע"א ד"ה בקישורא): בגולמא - הוא חכמה שנקרא גלם, גימ' חכמה, כמ"ש (תהלים קלט טז) גלמי, גלם יו"ד כידוע (הקדמת הראב"ד לס"י): ואיהי לא כו' - ר"ל, בינה קודם שמתפשטת על עמודא דאמצעיתא, שהיא מצד עצמה סתימא כנ"ל: וכד אתפשטא כו' - כמ"ש לעיל (י ע"ב)

– מאיר התיקון –

דהיינו שהוא אינו מוכר לתחתונים אבל הוא נראה ונסתר. ועי' עוד ע"ח שער עגו"י פרק ה'. ועי' דברי רבינו בפירושו לתז"ח יט ע"ג ד"ה ודא עביד, שחכמה סתומה ובינה בעודה בגרון יש לה גילוי, וכן עי' שם כז ע"א ד"ה דאיהו בינה שבינה עצמה לא קיימא לשאילה אלא רק בהתפשטותה. ⁵¹ עי' זהר ח"א א ע"ב: מ"י, ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא.

⁵² ז"ל, רבי אלעזר אמר כלהו עשרה שמהן כתיבי ואנן תנינן. קדמא אהיה דא סתימא עלאה כמאן דאמר אנא מאן דאנא ולא אתיידע מאן הוא לבתר אשר אהיה אנא דזמין לאתגליא באינון כתרין (אחרנין) דהא בקדמיתא סתים ולבתר שרי לאתגליא עד דמטי לגלוייא דשמא (ס"א דשלימו) קדישא.

תרגום: רבי אלעזר אמר כל עשרת השמות כתובים, ואנו שנינו שהראשון אהיה זה הסתום העליון, כמי שאומר אני מי שאני ולא נודע מי הוא. אחר כך אשר אהיה, אני שעתידי להתגלות באותם הכתרים (האחרים), שהרי בראשונה סתום ואחר כך מתחיל להתגלות, עד שמגיע לגלוי של השם (של שלמות) הקדוש.

דהיינו שבינה היא בחינת הקדמה לשם הוי"ה ב"ה, ובהתגלות שם הוי"ה יש התגלות של הבינה, אבל לכשלעצמה אין לבינה גילוי, ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ב, ששם אה"ה מגלה שעתידי השי"ת להתגלות ע"י שם הוי"ה ב"ה. ⁵³ עי' ע"ח שער הירח פרק ג.

⁵⁴ "צההוא היכל זרע זרעין לתקונא דיליה" בכלל המוסגר צדפ"מ דפ"א ודפ"ק, ול"ע איזה דפוס איננו מוסגר.

⁵⁵ "ודא מם רבתי" בכלל המוסגר צדפ"ק ודפ"מ.

⁵⁶ עי' זהר ח"א טו ע"א.

⁵⁷ עי' לעיל יא ע"ד ד"ה נהירין, שכל גוונין במלכות.

⁵⁸ וז"ל, תנו רבנן שלשה חדשים הראשונים ולד דר במדור התחתון אמצעיים ולד דר במדור האמצעי אחרונים ולד דר במדור העליון וכיון שהגיע זמנו לצאת מתהפך ויוצא וזהו חבלי אשה וכו' תנו רבנן שלשה חדשים הראשונים תשמיש קשה לאשה וגם קשה לולד אמצעיים קשה לאשה ויפה לולד אחרונים יפה לאשה ויפה לולד שמתוך כך נמצא הולד מלובן ומזורז, עכ"ל, ועי' ע"ח מוחין ב' וז"ל וג' חדשים אחרונים אשר הזווג ביסוד הבינה למעלה אז יפה לולד שהם בחי' אורות אשר שם וגם יפה לאשה אשר שם יסוד שהוא מקום הביאה וזווג ואין לה צער.

⁵⁹ עי' לקמן קלד ע"א וז"ל, אמר ליה א' עלאה (נ"א אות א') לעילא מן א' דאית א' מאתוון רברבן, ואית א' מאתוון זוטרן, ואית א' מאתוון בינוניים, אינון אדם דבריא, אדם דיצירה, אדם דעשיה, ועליהו אתמר כי גבוה מעל גבוה שומר, עכ"ל, ועי' שם קנ"ח ע"ב, שמפרש שהם אימא ז"א ונוק'.

דאימא עילאה עד הוד אתפשטא ושם עבדת גוונין⁶⁰, וז"ש לקמן ודא דרועא דימינא כו' עד **סמכי קשוט: לנהרא** - ר"ל, שהיא נהרא בגוונין, והיא מתחלקת לה' אורות לנהרא בגוונין, משא"כ בהיותה סתימא באות יוד שאינה מתחלקת כלל:

וסוד הדבר "עוטה אור כשלמה וכו'", כשהיא אור מעוטף ולא מתפשט והוא נסתר, נקרא אויר, אור נסתר באות יו"ד, נקודה בהיכלו. כשמוציא י' מאויר, נתגלה אור, וזהו "ויאמר אלהים יהי אור". וחמש פעמים אור יש במעשה בראשית, והם ה', ועליהם נאמר "מי מדד בשעלו מים". וזו זרוע ימין, והוא צבע לבן, "ושמים בזרת תפן" זו זרוע שמאל, שהוא צבע אדום, "וכל בשלש עפר הארץ" זה הגוף, העמוד האמצעי, וזה צבע ירוק, "ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים", שני עמודי אמת. ו[אות] ה' הזו מתפשטת להאיר בחמשה צבעים, שהם חמש פעמים אור.

ורזא דמלה עוטה אור כשלמה וכו' (תהלים קד ב) כד איהי אור מעוטף ולא אתפשט ואיהו סתים אתקרי אויר אור סתים באת יו"ד נקודה בהיכליה כד אפיק י' מאויר אתגלייא אויר⁶¹ ודא איהו ויאמר אלהים יהי אור (בראשית א ג) וחמש זמנין אור אינון בעובדא דבראשית ואינון ה' ועלייהו אתמר מי מדד בשעלו מים⁶² (ישעיה מ יב) ודא דרועא ימינא ואיהו גוון חוור ושמים בזרת תכן (שם) דא דרועא שמאלא דאיהו גוון סומק וכל בשליש עפר הארץ (שם) דא גופא עמודא דאמצעיתא ודא גוון ירוק ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים (שם) תרי סמכי קשוט והאי ה' איהי אתפשטת לאנהרא בחמש גוונין דאינון חמש זמנין אור:

אור מעוטף - מלשון עוטה, וזה כשלמה שאדם מעוטף בו: **אתקרי אויר** - ר"ל, אויר שאינו נתפס (ד"ח ע"א) ואינו מושג, וזהו אוירא סתימאה⁶³: **אור סתים כו'** - ר"ל, אור בינה סתים באת יו"ד חכמה כנ"ל, דו"ס סתים לה כנ"ל: **נקודה בהיכליה** - ר"ל, לכך י' בתוך אור אויר: **ודא כו' יהי אור** - ר"ל, י"ה י' אור, ר"ל ש"ה הן אור חו"ב⁶⁴, והוא דאפיק יוד מאור⁶⁵: **וחמש זמנין כו'** - ואינון ה' שלכך נאמר יהי אור, שאור הוא ה'⁶⁷: **מי מדד כו'** - ר"ל, מי בינה⁶⁸, מדד ע"י החכמה שנקרא מדידה⁶⁹: **ודא דרועא כו'** - כנ"ל ששם אתפשטת לאנהרא עד הוד: **דרועא דימינא** - שנק' מים: **ושמים כו'** - כמ"ש בס"י⁷⁰ ששמים נבראו מאש: **וכל בשליש** - שהוא שלישי כמ"ש בתז"ח {כ ע"ד} {דף עג ד ע"א} **דביה משולשין כו' בגין דישראל שלישי כו' ע"ש**: **עפר הארץ** - כמ"ש (והר ח"ג לד ע"ב) הכל היה מן העפר אפי' גלגל חמה: **במאזנים כו'** - כמ"ש בהקדמה ב' (יט ע"א) **מאזני צדק כו'**, והן ב' גוונין אוכם ותכלת, וכל הגוונין הן בכללותם במלכות, כמ"ש לעיל (א ע"ב ואמר הרקיע) דגוונין במלכות, וז"ש בסמוך, ה' תתאה חמש גוונין כו':

- מאיר התיקון -

⁶⁰ עי' לעיל ג ע"ב.
⁶¹ כל זמן שלא יצא החכמה ממנו נקרא הכתר אויר, שהוא אוירא דלא אתפיס (ז"ח דף ע ע"א וס"י פ"ב מ"ו), שאין לו גילוי כלל, וכד נפיק י' מאויר איהו אור, שכאשר יוצא החכמה מהכתר, אז נתגלה אור הכתר ע"י החכמה, אבל הכתר בעצמו נקרא אויר, אוירא דלא אתפיס כנז', וכמ"ש בזוה"ק (בראשית טז ע"ב) ותיקונים (ריש תיקון ה דף כ ע"ב וסוף תיקון יח דף לה ע"ב) (ביאורים ח"א פ ע"ג). ועי' מלואים אות ב.
⁶² עי' בזה בזה ח"ב קעה ע"ב.
⁶³ עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ו ע"א ד"ה וההוא אוירא ז"ל: וההוא אוירא עילאה, אוירא דלא אתפס, ז"ת דחכמה, ממנו התחיל שורש ה"ח, וא"א להתלבש כלל רק באוירא תניינא, שהוא בקד"א, שהוא אור דנפיק מאויר. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פ ע"ג שזה אור א"ס.
⁶⁴ עי' ספד"צ טו ע"ב: סתים לאימא דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה.
⁶⁵ ר"ל י"ה י' אור ר"ל ש"ה הן חו"ב (ותיבת אור השני מיותר) כצ"ל ועיין בדף לה ריש ע"ד בד"ה י' אויר ובדף לו ע"א ד"ה איהי ודאי ובד"ה ואינון חמש (לש"ו).
⁶⁶ נדצ"ל מאויר.
⁶⁷ ה' עלאה דהיינו בינה.
⁶⁸ עי' לקמן קמה ע"ג ד"ה לכל אבריו (לש"ו). ועי' זהר בראשית א ע"ב.
⁶⁹ עי' לקמן לה ע"ב: בחכמה יבנה בית ורזא דהאי נקודה איהי מדיד חמש גוונין.
⁷⁰ כמו שכתבתי ד ע"ד, וכן טו ע"א.

י' היא מדה שלה. ה' עליונה, חמשה אור. ה' תחתונה חמשה צבעים שמאירים בהם חמשה אור. וכשמתפשטת ה' העליונה להאיר בה' התחתונה בחמשת הצבעים שלה, מיד מתפשטת ו' אליה, וזהו "נוטה שמים כיריעה", שודאי כשהיא מאירה בצבעיה, נאמר בה "וראיתיה לזכור ברית עולם". וראיתיה בתכשיטיה כמו כלה שמתקשטת לבעלה, ומיד נוטה שמים כיריעה, שהוא בעלה לגביה, וזהו סוד של קו המדה, שהוא ו' מאותה מדה שהיא י', ואחר שהיא נוטלת את השם הקדוש היא נעשית מדה ממטה למעלה.

י' איהי מדה דילה ה' עלאה חמש אור ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהון חמש אור וכד אתפשמת ה' עלאה לאנהרא בה' תתאה בחמש גוונין דילה מיד אתפשט ו' לגבה ודא איהו נוטה שמים כיריעה (תהלים קד ב) דודאי כד איהי נהירא בגוונין דילה אתמר בה וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט ז) וראיתיה בתכשיטהא ככלה דמתקשטא לגבי בעלה ומיד נוטה שמים כיריעה דאיהו בעלה לגבה ודא איהו רזא דקו המדה דאיהו ו' מההיא מדה דאיהי י' ולבתר דאיהי נטלא שמא קדישא אתעבידת איהי מדה מתתא לעילא:

יו"ד איהי מדה דילה - כמ"ש לעיל די' הוא מדה, (והוא) [וה'] דחמשין תרעין דילה אתפשטת עד הוד, עשר בכל ספי', וזהו י' מדה, שמועד עשר בכל ספי': **נוטה שמים כיריעה - ר"ל, כיריעה שהיא פרוסה, כך האור אתפשט, וזהו נוטה שמים: וראיתיה לזכור כו' - כמו האדם שרואה באשתו⁷¹, וזהו לזכור ברית, וכל התפשטות הוא ע"י ה"ס שנכללין ביסוד וחורין ונכללין במלכות, והכל נהיר לה (מברית) [מבחורין], ואח"כ מתייחד עמה כידוע, וז"ש לעיל בהקדמה תיקון ה' (יא ע"ב), דהוי"ה הוא נהורין ואדנ"י גוונין: ולבתר דאיהי כו' - דאיהי ה' תתאה ובה נהרא ה' עילאה במדה דילה, י' ו' אתפשט לגבה, וכיה אתכלילת מכל השם הוי"ה:**

כמה דנקודה י' איהי מדה לעשר יריעין כך איהי אמה מסטרא דאות ו' כלילא מעשר אמות הה"ד עשר אמות אורך הקרש (שמות כו ז) ודא י' ואמה ה' עלאה וחצי האמה ה' תתאה ארך היריעה האחת (שם ב) דא ו' ואמאי אתקרי ה' תתאה חצי האמה בגין דאתקרי מצה פרוסה⁷² לחם עוני⁷³:

כמו שנקודה י' היא מדה לעשר יריעות, זה ו', כך היא אמה מצד האות ו' כלולה מעשר אמות, זהו שנאמר "עשר אמות ארך הקרש", וזה י', ואמה ה' עליונה, וחצי האמה ה' תחתונה. "אורך היריעה האחת", ולמה נקראת ה' התחתונה חצי האמה, משום שנקראת מצה פרוסה, לחם עוני.

*כמה דנקודה כו' יריעין ארך היריעה האחת דא ו' כך איהי כו' ה' תתאה ואמאי כו' - כצ"ל, ור"ל כמה דנקודה י' כלול מו' שהן עשר יריעות, וכל א' אורך שהוא ו', כך איהי כו' שאורך הקרש הוא ו', עשר אמות י', והוא ו' כלול מיו"ד, וז"ש איהי מדה מתתא לעילא: ואמה ה' - ר"ל, אָם ה': וחצי האמה כו' ואמאי כו' - ר"ל, בסוד ד', כנ"ל בסוף הקדמה (יז ע"ב), וביריעות (שמות כו א) חמש יריעות כו' וחמש יריעות הן ב' ההי"ן:

וכשעולה הנקודה הזו אל א' שהוא אור סתום, נקראת קמ"ץ, קומץ סתום, בגלל "וקמץ הכהן משם מלא קמצו", והיא מחשבה סתומה, סתומה. מי הוא המפתח שלה, פת"ח זה ו' והוא נטוי כמו זה א' (נ"א א'), כשנפרד מהנקודה הוא רקיע פתוח ודאי.

והאי נקודה כד סלקא לגבי א' דאיהו אורא סתים אתקרי קמ"ץ קומץ סתים בגין וקמץ הכהן משם מלא קומצו (ויקרא ה יב) ואיהי מחשבה סתימא ב' סתימא מפתחא דילה מאי ניהו פת"ח ודא ו' ואיהו נטוי כגוונא דא א' (נ"א א') כד אתפריש מנקודה איהו רקיע פתוח ודאי: (כא ע"א)

– מאיר התיקון –

⁷¹ עי' פת"ש פרצופים ב' שזה עליית מ"ן.

⁷² עי' לקמן כט ע"ב.

⁷³ זהר ח"א לג ע"א, מז ע"ב, קנז ע"א וכו', ועי' מלואים אות.

והאי נקודה - חכמה: לגבי א' - כתר: דאיהו אורא כו' - ר"ל, לכך נקרא א': אתקרי קמץ - ר"ל, שקמץ שתחת הא', וסליקו דהאי נקודה היא ביו"ד שעל הו' של האלף, שעם הו' הוא קמץ. והא' הוא כל הספירות, י' שעל האלף היא חכמה סתים בבינה, ו' הוא ת"ת, י' התחתון הוא מל', ולפיכך נק' כתר א', שהוא שורש כל הספ'י, ובו עולין כל הספ'י בא': קומץ סתים - ר"ל, דשם הוא סתים⁷⁴, לכך נקרא קמץ לשון קומץ, כמ"ש לקמן: וקמץ הכהן - הוא חכמה⁷⁵: מלא קומצו - הן ה' אצבעאן, ה' אורות של בינה, שכולן סתומים באת י': ם סתימא - ונקודה בתוך המ'⁷⁶ כנ"ל, וא"ו של המ' הוא סתים ליו"ד כנ"ל (ט ע"א), והוא עם היוד קמץ: פתח - שבפתח הן מתפתחין כמ"ש לעיל בהקדמה (ח ע"ב): ודא ו' - שהפתח הוא דוגמת ו', והוא ו' של המ"ם דפריש מיניה ואתפתח ונעשה ב' (כ ע"ב), ובו מתפתחין ה' אורות של ה' עילאה בה' ספירות, ונכללין ביסוד שהן ו"ק, ו' של השם: ואיהו נטוי כו' - שתחתיו עוד נקודה, מלכות, כמו שמפרש והולך, ור"ל דלכך כתיב רקיע נטוי כו', שהוא ו' הוא רקיע, וז"ש כד כו' איהו רקיע: פתוח וודאי - ר"ל, שנק' פתח, דכד {א ע"א} אתפרש מנקודה הוא פתוח ודאי כנ"ל, שנעשה ב' ואתפתח בוא"ו:

נטוי על ראשי החיה, שהיא ניצוץ של קמ"ץ, זהו שנאמר "ודמות על ראשי החיה רקיע". מי החיה, זו מלכות, שהיא ניצוץ למטה מן רקיע, כמו זה א (נ"א ט), מי הרקיע, זה צדיק. וזוהי החיה אשר תחת אלה"י ישראל, ראשי החיה שלמטה נצח והוד.

נטוי על ראשי החיה דאיהי ניצוצא דקמ"ץ הה"ד (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע מאן חיה דא מלכות דאיהי ניצוץ לתתא מן רקיע כגוונא דא א (נ"א ט) מאן רקיע דא צדיק והאי איהי חיה אשר תחת אלק"י ישראל ראשי החיה דלתתא נצח והוד:

נטוי על כו' - מפרש סיפ'י דקרא, ור"ל כאן הוא י' שתחת הא' שלא פירשו: דאיהי ניצוצא דקמץ - י' תחת הוא"ו ובה נקרא כתר א', והיא שלימו דא': הה"ד ודמות כו' - כאן מפרש י' שתחת הא', ולקמן מפרש י' שעל הא': מאן רקיע דא צדיק - דא"א לומר על עמודא דאמצעיתא ו"ק, דא"כ א"א לומר על ראשי כמו שמפרש והולך: והאי איהי - ר"ל, מלכות: ראשי החיה דלתתא - ר"ל, דאית חיה עילאה כמו שמפרש והולך: נצח והוד - דיסוד הוא מתחיל למעלה מנו"ה כידוע⁷⁷:

ויש חיה עליונה כדוגמא זה א, וזה י' עליונה, שהיא על הרקיע, והיא מחשבה עליונה, וזהו אדנ"י עטרה עליונה היא כתר בראש, רקיע שלה ו' עליונה, וזו היא עטרת תפארת, הראשים שלה שתי זרועות.

ואית חיה עלאה [טו ע"ב] כגוונא דא ודא י' עלאה דאיהי על הרקיע ואיהי מחשבה עלאה והאי איהו אדנ"י עטרת עלאה איהי⁷⁸ כתר ברישא (דכלא)⁷⁹ רקיע דילה ו' עלאה והאי איהי עטרת תפארת ראשין דילה תרין דרועין:

ואית חיה כו' - כאן מפרש י' שעל הא': י' עילאה - חכמה, דיו"ד תתאה מלכות: מחשבה עילאה - חכמה בתוך הבינה⁸⁰: עלאה כתר ברישא רקיע דילה כו' - כצ"ל, ור"ל שהיא כתר על ת"ת שהוא ג"כ נק' רקיע כנ"ל (ו ע"ב ד"ה דא אבן): ו' עילאה - הוא ת"ת, שוא"ו תתאה הוא יסוד ו' -

- מאיר התיקון -

⁷⁴ נדצ"ל סתום.
⁷⁵ עי' זהר ח"ג כט ע"ב וז"ל, כהן לוי וישראל, כהן ביה י' חכמה ודאי, לוי ביה ה' תבונה, ישראל ביה דעת ודא ו', עכ"ל.
⁷⁶ כזה: ם.
⁷⁷ עי' לקמן נ ע"ד וז"ל, התחלתו (של יסוד) מטבור על ב' הכליות דסיוס תפארת הוא בטבור כמ"ש בא"ר (קמא ע"ב), עכ"ל.
⁷⁸ נמחק בגר"א.
⁷⁹ כאן צ"ל מ"כ לקמן "ואיהי עטרה כראש כו" ע"ד "אינון או"א", כך מלאתי נכתב בלידו בגוף כתב יד קדשו (גר"א).
⁸⁰ עי' לעיל הערה.

זעירא⁸¹: עטרת - ת"ת: תפארת - כמ"ש לעיל בהקדמה (י ע"א) שבינה היא עטרת ע"ג תפארת, וז"ש לעיל כתר ברישא רקיע דילה, ואמר דילה, שהרקיע של מלכות הוא יסוד, ורקיע שלה הוא ת"ת: תרין דרועין - והוא ממטה למעלה, בינה חיה, וראשי החיה חו"ג, ורקיע שע"ג ת"ת, וזהו קמץ דלעיל (כ ע"ב) כד סלקא כו' מלמטה למעלה:

(ויש עטרה בראש אבא ואמא (והיא) כתר עליון ודאי, והראשים שלה למעלה הם אבא ואמא), היא י' בכל מקום. הקוץ שלה למעלה, וגופה באמצע, וסופה למטה, הכלל של אותיות השם המפרש.

(ואית עטרה בראש אבא ואימא (ואיהי) כתר עלאה ודאי ורישין דילה לעילא אינון אבא ואימא) איהי י' בכל אתר קוצא דילה לעילא וגיו דילה באמצעיתא וסופא דילה לתתא כללא דאתוון דשמא מפרש:

ואית עטרה בראש כו' - ג"כ ממטה למעלה, חיה כתר, וראשי החיה חו"ב, ורקיע שעליהם הוא ו"ק, ו' של השם: איהי י' בכל אתר - ר"ל, היו"ד כולל הג' חיות הנ"ל כמו שמפרש והולך: קוצא דילה לעילא - בכתר: באמצעיתא - הוא עטרת תפארת כנ"ל: לתתא - במלכות: כללא דאתוון כו' - שלעילא כוללת כח"ב, ובאמצעיתא חג"ת, ולתתא נהי"ם:

הראש שלה למעלה בסוד הטעמים, וגופה באמצע בסוד האותיות, גוף לשניהם, וקוצה למטה בסוד הנקודות, ולמטה הנקודה הזו היא מים נקביים, ולמעלה מים זכריים, הרקיע באמצע, כדגמא זה א עליה נאמר "ויהי מבדיל בין מים למים".

רישא דילה לעילא ברזא דטעמי וגיו דילה באמצעיתא ברזא דאתוון גופא לתרווייהו וקוצא דילה לתתא ברזא דנקודי ולתתא איהי האי נקודא מים נוקבין ולעילא מים דכורין רקיע באמצעיתא כגוונא דא א ועלה אתמר ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו):

רישא דילה לעילא ברזא דטעמי וגיו כו' - ר"ל, שהטעמים הם על האותיות, ונקודות תחתיהם, והאותיות הן הגוף לשניהם, שעליהם עומדים הטעמים והנקודות, כן ביו"ד, גיו של היוד הוא הגוף לנקודה שעליו ושתחתיו, שעליו עומדים: ולתתא איהי - ר"ל, במלכות: ולעילא מ"ד - ר"ל, בבינה, והן ב' יודין של הא' כמו שמפרש והולך:

וזהו מחלוקת שהיא לשם שמים (אבות פ"ד מ"א), שהיא סופה להתקיים ולהכניס שלום ויחוד בשניהם, ולא מחלוקת של פירוד, כמו מחלקת קרח ועדתו עם אהרן, ומחלוקת הזו שהיא לשם שמים, משום שהמים התחתונים בוכים (ב"ר פ"ה ס"ד), ואומרים אנו רוצים להיות לפני המלך, עילת העילות, ורוצים לעלות למעלה. הרקיע מפריד ביניהם, עד שעלת העלות שם אותם שוים, י' מצד זה, וי' מצד זה, ו' באמצע כמו זה יו"ג, שהיא א. וכל אלו קרובים לעילת העילות, וסוד הדבר "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים", והם שוים, זהו שנאמר

והאי איהו מחלוקת שהיא לשם שמים דאיהו סופה להתקיים ולעאלא שלם ויהודא בתרווייהו ולא מחלוקת דפרודא כגון מחלוקת קרח ועדתו באהרן⁸² ומחלוקת האי דאיהו לשם שמים בגין דמים תתאין אינון בוכין ואמרין אנן בעיין למהוי קדם מלכא עלת העלות ובען לסלקא לעילא רקיע אפריש ביניהו עד דעלת העלות שוי לון שוין י' מסטרא דא וי' מסטרא דא ו' באמצעיתא כגוונא דא יו"י דאיהו א⁸³ ואלין בלהו קרבין לעלת העלות ורזא דמלה

- מאיר התיקון -

⁸¹ עי' לעיל הערה.
⁸² עי' משנה באבות (פ"ה מ"ז) כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמיאי. ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו, ע"כ. ויש להדגיש שלא מוזכר אהרון.
⁸³ עי' ביאורים ח"א עד ע"א: הכוונה הוא על הא' שלמעלה שהוא הכתר והדעת, והוא הא' אשר במזל עליון דא"א תיקון ח' מה"ג ת"ד שצורתו י' ו' י' כמ"ש בהולדת או"א (פרק ו), והוא הכתר והדעת, כי א"א הוא הכתר והמזל עליון הוא הדעת עלאה וכמ"ש בדרושי הצלם (דרוש ב בכללי חו"ג כלל טו). והדעת הוא נשמת פנימיות הו"ק כמ"ש שם (כלל טז), ולכן הז"א שהוא הו"ק הוא נקרא דעת, וכמ"ש בנסירה (פרק ז בהגהת מהרח"ו שם) וכן הוא במוחין (פרק ז).

"והיה אור הלבנה כאור החמה". (בראשית א טז) ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים ואינן שוין הה"ד (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה:

לשם שמים - שם מלכות, שמים בינה: כגון מחלוקת קרח כו' - שרצה להפריש שמאלא מימינא, ולא רצה להיות לוי לכהן, לאהרן ימינא⁸⁴: דאיהי א' - ר"ל, שוא"ו שבתוך הא' הוא נטוי ולא פריש ברוחב על היו"ד התחתון: ואינן שוין - ור"ל כד סלקין בכתר, דמים עלאין סלקין ביו"ד העליון, ומים תתאין ביו"ד התחתון, והן כולם קרובין לעילת העילות שהוא על גבי כתר, וז"ש הה"ד והיה אור כו', והוא כד סלקין בכתר, { כא ע"ב } וז"ש כאור שבעת הימים, שהן ז"ת דעתיק שמתלבשין בכתר כידוע⁸⁵:

בא וראה קמ"ץ הוא סתום באות י' מכל צד: מעלה, אמצע, ומטה. וזה הקומץ סתום בשלש ספירות. הפתיחה שלו הוא בחמשה אור, שהם חמש האצבעות העליונות, והם ה' עליונה, חמש, אָאָאָאָ, שהם: אור, אור, אור, אור, אור, חמש פעמים, חמשה אורות של מעשה בראשית, והנקוד שלהם אָאָאָאָ. חמש שעולים לעשר.

תא חזי קמ"ץ איהו סתים באת י' מכל סטרא עילאה ואמצעיתא ותתא ודא קומץ סתים בתלת ספירן פתיחו דיליה איהו בחמש אור⁸⁶ דאינן חמש אצבעאן עלאין ואינן ה' עלאה חמש⁸⁷ אָאָאָאָ דאינן אור אור אור אור אור חמש זמנין חמש נהורין דעובדא דבראשית ונקודא דלהון אָאָאָאָ חמש דסלקין לעשר:

ת"ח קמץ איהו סתים באות י' - כמ"ש לעיל בהקדמה (ה ע"ב) דקמץ הוא יו"ד, שהוא דוגמת היד כשהוא סתום, וקומץ אצבעותיו, כל ה' אצבעות, שהן ה' אורות שסתום באות יו"ד כנ"ל, ואז היד היא כדוגמת יו"ד, והיו"ד בה ג' יודי"ן כמ"ש לעיל (למעלה בעמוד) קוצא דילה לעילא גיו כו'. וז"ש מכל סטרא עילא ואמצעיתא ותתא, והוא רמז לג"ס כח"ב, שכולן סתומין. וז"ש ודא קומץ כו', שהיו"ד עצמה היא חכמה כנ"ל, והקוץ הוא כתר, קוץ של השם. וסוף של הי"ם⁸⁸ לתתא בינה, שבה סתום הי', והיא לכן נק' ג"כ י' כנ"ל: דאינן ה' אצבעאן - כמ"ש לעיל בהקדמה (ה ע"ב) שפתח הוא שפותח היד, ואז הוא ה', חמש אצבעאן: עילאין - של בינה ה' עילאה, כמו שמפרש והולך: ה' זמנין - שנאמר ה' פעמים אור ביום ראשון⁸⁹: ה' נהורין כו' - ר"ל, שכל א'

– מאיר התיקון –

⁸⁴ עי' זהר ח"ג קעו ע"א: ת"ח אהרן ימינא. ליואי שמאלא. קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש.

⁸⁵ ע"ח שער א"א פרק ז.

⁸⁶ עי' דע"ה ח"ב קמא ע"א ז"ל: הבינה שהיא הה' דהשם, הנה היא מתפתחת בה' נקודות דפתוחי חותם (כמ"ש בתיקונים דף קס ע"א, ודף כא ע"א, ובריש תיקון יט דף לו ע"א) והם ה' אורות המתגלים מהה' גבורות שבה, שהם מנצפ"ך הכפולים, שהם השורש דה' מוצאות הפה כמ"ש בטנת"א (פרק ג) ובדרושי הצלם (דרוש ב), והוא ענין הפ"ר שהם הגימ' דמנצפ"ך, והם נמשכים ומתגלים ממוח הבינה דכל פרצוף.

⁸⁷ עי' מלואים אות.

⁸⁸ עי' זהר ח"ג רג ע"ב: כל יחודא שלים הכא איהו י' אלהינו י' דהא רזא דיליה מראש צורים איהו ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא י' דא רישא עלאה אוירא דסלקא אלהינו דא גזעא דאתמר (ישעיה יא א) גזע ישי י' דא שבילא דלתתא ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות ובגין דאתמתח ביה שבילא אצטריך (כאן חסר) רזא דאתגזר בתרי מתיבתי.

תרגום: כל יחוד שלם כאן הוא ה' אלהינו ה", שהרי סודו "מראש צורים" הוא, והתייחד בראש בגזע ושביל, ה' זה הראש העליון, אויר שעולה, אלהינו זה הגזע, שנאמר "מגזע ישי", ה' זה השביל שלמטה, ועל סוד זה התייחד בו כראוי, ומשום שנמתח בו שביל, צריך סוד שנגזר בשתי ישיבות.

ועי' שער מאמרי רשב"י ה ע"ב ז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וגיו"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב.

⁸⁹ עי' לעיל כ ע"ב.

הוא אור: **דסלקין לעשר** - ר"ל, ה' נקודות וה' אותיות שכולן היו סתומין כיו"ד של השם שהן עשר הנ"ל:

וסוד הדבר "והנה אנחנו מאלמים וגו', והנה קמה אלומתי וגם נצבה", זה א' בחל"ם שהוא למעלה מכל הנקודות, בקומה זקופה, ובו התעלה יוסף בחלום, וכן יעקב, זהו שנאמר "ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", זה א' שהוא ראש, "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", אמרו בעלי המשנה (חולין צא ע"ב) עולים שנים ויורדים שנים והם אַאָאָאָ.

ורזא דמלה והנה אנחנו מאלמים וגו' והנה קמה אלומתי וגם נצבה (בראשית לו ז) דא א' בחל"ם דאיהו לעילא מכל נקודין בקומה זקיף וביה אסתלק יוסף בחלמא וכן יעקב הה"ד ויחלם והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (שם כח יב) דא א' דאיהו ראש והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו (שם) אמרו מארי מתניתין עולים תרי ויורדים תרי ואינון אַאָאָאָ:

דא א' - דאלומתי הוא א': בקומה זקוף - בקומה הוא קמה, זקוף הוא נצבה: **וביה אסתלק יוסף בחלמא וכן יעקב** - ר"ל, שא' בחולם הוא ת"ת⁹⁰ כמו שמפרש והולך, והוא מדרגת יעקב, וחולם שעל הא' הוא כתר⁹¹, ששם סליק ת"ת, ולכן אסתלק ביה יעקב וכן יוסף, שביסוד נכללין כל הה' אורות, ה' נקודות הנ"ל, ובנקודת חולם הוא עולה לכתר, וה' אותיות הן במלכות, ה' גוונים, וה' נקודות הן ה' אורות של ה' עילאה שמתפשטין בה' ספרות ונכללין ביסוד: **והנה סלם** - יסוד: **מוצב ארצה** - במלכות: **וראשו מגיע השמימה דא א' - ר"ל, ת"ת: דאיהו ראש** - ר"ל, אלף הוא ראש לכל האותיות, וכן ת"ת ראש של יסוד⁹², ומגיע השמימה, לבינה⁹³, שמים עליונים⁹⁴, וזהו השמימה בה' בסוף, ה' עילאה: **והנה מלאכי אלהים - ר"ל, ד"ס ח"ג נ"ה** שהן מלאכי⁹⁵ של אלהים בינה⁹⁶: **עולים ויורדים בו** - בת"ת ראש הסולם: **עולים תרי** - ח"ג למעלה מן ת"ת: **ויורדים תרי** - נ"ה למטה מן ת"ת: **ואינון אַ אָ כו'** - שתי נקודות קודם החולם ושנים לאחר חולם, קמץ בימינא כמ"ש לעיל בהקדמה (ה ע"ב) וקמץ הכהן, וצו"ר בבינה כידוע (ע"י לקמן קנא ע"א), והן בחו"ג כמ"ש ל' (ד ע"א) **חכמה נחית בימינא כו'**, וחולם חירק שורק הן בתנ"ה כידוע (ע"י לקמן קנא ע"א), זהו סדר הנקודות שמתפשטין בה' ספירות כנ"ל:

והאות הזו שהיא אל"ף חל"ם, שהיא באמצע, היא כדוגמא זה ו', היא כתר עליון	והאי את דאיהי אלף חל"ם דאיהו ⁹⁷ באמצעיתא ⁹⁸ כנוונא דא ו' איהי כתר עלאה ⁹⁹
---	--

- מאיר התיקון -

⁹⁰ כדלעיל דף ה ע"ב.
⁹¹ ע"י ע"ח שער הנקודות פרק ג שמתקשה בזה ומתרץ [שמהת"ת דא"ק נעשה כתר דאצילות, וכן הוא בכל פרצוף ופרצוף], וע"י דברי מאיר העץ שם.
 וע"י ביאורים ח"ב קג ע"ד, שהחולם והשורק, שהם כנגד ת"ת ויסוד, עומדים למעלה ובאמצע אפילו במלכים דמלכות, שכן מכיוון ששרשם הוא בקו האמצעי המבריח מן הקצה אל הקצה, והוא קשור ותלוי למעלה עד לרזא דא"ס, לכן הוא התגלה בקו האמצעי אשר שם הוא עיקר מקום התייחדותו עם כל העליונים.
⁹² ע"י לעיל הערה.
⁹³ ע"י זהר (ח"ג יז ע"א) מגיע השמימה, דא אימא עלאה, ודא ה' עלאה.
⁹⁴ ע"י ז"ח עו ע"ב: כנגד זה, שבעה רקיעין הן. ושבעה כוכבים רצין וחוזרין הן. שבעה ארצות. שבעה ימים. שבעה תהומות. וכולם תלויים במאמר ההוא. שנאמר, הבונה בשמים מעלותיו. הם ז' ספירות, מעלות גדולות, עמודים חקוקים בשמו הגדול, וכלם תלויים במאמר אחד, והם שמים העליונים.
 ע"י לעיל הערה.
 ע"י ביאורים (ח"ב ע ע"ג) כל אור תחתון הוא בבחי' מלאך לאור העליון, וכנודע בסוד המלאך הגואל, עכ"ל. וע"י זהר נח דף סא ע"א וכן ויגש דף רה ע"ב, וכן ואתחנן דף ער ע"א ועוד.
⁹⁵ ע"י לש"ו בספר הביאורים (ח"ב ע ע"ג), ז"ל: כל אור תחתון הוא בבחי' מלאך לאור העליון וכנודע בסוד המלאך הגואל עכ"ל. וע"י זהר נח דף סא ע"א וכן ויגש דף רה ע"ב וכן ואתחנן דף ער ע"א ועוד.
⁹⁶ ע"י זהר ח"א מח ע"ב.
⁹⁷ ל'איהי (גר"ל).

<p>דאסחר על רישא דעמודא דאמצעי¹⁰⁰ וכד שכינתא אסתלקת לגביה (ובגין דא והנה תסבנה אלמותיכם ותשתחווין לאלמתי (בראשית לו))¹⁰¹ האי כתר איתמר בה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה (תהלים קיח כב) ואיהי אבנא דאתגזרת דלא בדין הה"ד (דניאל ב לד) עד די התגזרת אבן די לא (כא ע"ב) בדין וגו' ובגין דלא אשכחן לה אתר מאן אתגזרא שאלין מלאכיא קדישיא איה מקום כבודו להעריצו ולא אשכחן לה אתר עד דאמרין ברוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל ג יב):</p>	<p>שסובב על ראשו של העמוד האמצעי. ולכן "והנה תסובנה אלמותיכם ותשתחווין לאלומתי". וכאשר השכינה מסתלק אל הכתר הזה, נאמר בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", והיא אבן שנגזרת שלא בידים, זהו שנאמר "עד די התגזרת אבן די לא בדין וגו'" [עד שנגזרת אבן שלא בידים]. ולפי שלא מוצאים לה את המקום מאיפה שנגזרה, שואלים המלאכים הקדושים, איה מקום כבודו להעריצו (קדושת מוסף של שבת ויר"ט), ולא מוצאים לה מקום עד שאומרים "ברוך כבוד יהוה ממקומו".</p>
---	---

דאסחר על רישא דעמודא דאמצעי¹⁰⁰ ובג"ד כו' - ר"ל, שלחולם הן משתחווין כולם כל הנקודות, ואמר על רישא כמ"ש (בראשית כח יב) וראשו מגיע כו': דלא בדין - ר"ל, ה' נקודות של ה' אצבעאן דסלקא ע"ג כולם: { כא ע"ג }

<p>(נ"א אדהכי הא סבא לגביה ואמר רבי רבי האי בשכינתא תתאה דלית לה תמן אלא אצילותא ודא הוא אתגזרת אבן בגין דאיהי גזרת מלכין ובה גזרין דינא רפיא דא דין בתראה וכתר מלכות אתקריאן ספירה דלית ספירה שלימה בר מינה לתתא)¹⁰²:</p>	<p>(בינתים הרי הזקן [הגיע] אצלו, ואמר רבי רבי זה בשכינה התחתונה שאין לה שם אלא אצילות, וזהו התגזרת אבן, משום שהיא גזרת מלכין, ובה גוזרים דין רפה, זה דין אחרון. וכתר מלכות נקרא ספירה שאין ספירה שלמה חוץ ממנה למטה.)</p>
<p>והאי אבן איהי סגולת מלכים איהי שיחת מלאכי השרת שיחת היוון ושרפים ואופנים שיחת כל עלאין ותתאין ידיעת שמשא וסיהרא</p>	<p>והאבן הזו היא סגולת מלכים, היא שיחת מלאכי השרת, שיחת חיות ושרפים ואופנים, שיחת כל העליונים והתחתונים, ידיעת השמש והלבנה בעתים ובה יש (היא) עת</p>

– מאיר התיקון –

⁹⁸ איהי (נוסף בגר"א).

⁹⁹ עי' ביאורים ח"ב קד ע"ב ז"ל: החולם אשר הוא עומד למעלה על האותיות, משא"כ שאר הנקודות שכולם הם למטה, הוא משום שהחולם הוא מהכתר עליון שעל כל הנקודות כולם. וכן הוא מדויק לשון התיקונים שם בתיקון ה' במה שאמר שם, איהו כתר עלאה כו', הרי מדקדק לומר כתר עלאה ולא אמר כתר סתם, וכן שם (דף ז ע"ב) חולם לעילא כתר עליון כו', וכ"ה ג"כ ברע"מ פנחס (רמ"ז ע"ב), הרי שאמר ג"כ כתר עליון ולא אמר כתר סתם, והוא משום כי הכתר דהנקודות הרי הוא רק נקודת הקמץ ולא החולם, כי החולם הוא רק בהת"ת דהנקודות, אלא שעכ"ז יש בו מעלה גם על נקודת הקמץ משום שנשמת פנימיות שבו הוא מלמעלה ולמעלה, שהוא מהכתר עלאה שעל כל הנקודות כולם, והיינו מהת"ת דא"ק וכנז', וזהו בכלל העולמות. וכן הוא בפרטיות ג"כ, כי כל התורה כולה בכל חלקי הטנת"א שבה וכן כל המציאות כולה הרי הוא הכל מהמלכות דאצילות, כי היא אדון הכל ע"י כלילותה מכל העליונים ביחוד א"ס ית"ש שבהם. והנה הנקודות כולם, הגם שהם ג"כ רק מהמלכות (ולכך עומדים כל הנקודות שלנו כולם למטה מהאותיות כנ"ל אות ל"ה), אך הנשמת פנימיות דהנקודות החולם שבה היא מלמעלה ולמעלה, דהיינו מהת"ת דאמא, אשר בה הם כל הנקודות כולם רק מלמעלה על האותיות וכנ"ל אות ל"ה, ואותה הת"ת דאמא היא הכתר עליון על כל כללות ז"ן כולו וכמ"ש בשער מוחין דצלם (פרק ג) וכנודע. ולכך הוה אפי' נקודת החולם שבהמלכות ג"כ מלמעלה. והרי נתבאר שמה שאמר הרב כי חולם כתר באתוון, הכוונה הוא שהוא מהכתר עליון אשר מלמעלה, דהיינו מהת"ת דאמא ובכללות העולמות מהת"ת דא"ק, ולכך עומד החולם על גבי האותיות ככתר על ראשם.

¹⁰⁰ ובגין דא והנה תסבנה אלמותיכם ותשתחווין לאלמתי (בראשית לו ז) (נוסף בגר"א).

¹⁰¹ נמחק בגר"א.

¹⁰² נמחק בגר"א.

זמן לכל.	בעתים ובה אית (איהי) עת וזמן לכלא:
----------	------------------------------------

סגולת מלכים - כמ"ש לעיל בהקדמה (יג ע"ב) שהיא סגולה מכל הגוונים שלה, דאיהו מלכות, ומצידה נק' ישראל מלכים, כמ"ש לעיל (סג) איהי סגולה דלהון: ואיהי שיחת כו' - כמ"ש לקמן (כה ע"ב) **בשעתא דאיהי סלקא כלהו מצפצפיין לגבה בכמה שירין כו': ידיעת שמשא כו' - שבה כל החשבונות כידוע¹⁰³: עת וזמן לכולא - שהיא נק' עת¹⁰⁴, והיא אחרית הימים:**

כל טעמי ונקודי ואתוון כלילין בה קלא דבור ומחשבה (ס"א ושיחה דנפקא מגו מחשבה) כלילין בה איהי כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות ואיהי תגא בריש כל אתוון ¹⁰⁵ כגוונא דא ש' ועל האי אבנא אמר רבי עקיבא לחברוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים:	כל הטעמים והנקודות והאותיות כלולים בה, קול דיבור ומחשבה (ושיחה שיוצא מתוך המחשבה) כלולים בה, היא כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות (אבות פ"ד מ"ג), והיא כתר בראש כל האותיות, כדוגמא זה ש, ועל האבן הזו אמר רבי עקיבא לחברוי (חגיגה יד ע"ב) כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים.
--	--

כל טעמי כו' - בכח"ב כמ"ש לקמן בסוף התיקון: קלא כו' - ג"כ שם, קלא בחכמה, דבור בכינה, כמ"ש בתז"ח (דף עג ע"ב ג ע"ב) וישמע את הקול מגו אבא כו' ומחשבה בכתר: כתר תורה כו' - ג"כ בכח"ב, וכ"ז הוא ג"כ למטה בז"ת: כתר תורה כו' - מבינה, וכתר כהונה מחכמה כמ"ש לעיל (ה ע"ב) וקמץ הכהן, וכתר מלכות בכתר כמ"ש לעיל בהקדמה שניה (יט ע"ב) **כתר איהו כתר מלכות כו': כגוונא דא ש' - ר"ל, ג' תגין באות ש', שהוא חג"ת, עטרת בעלה¹⁰⁶ (משלי יב ד): ועל האי אבנא כו' - ר"ל, כמ"ש לקמן בתיקונים (דף צ ע"א) שאבני שיש הן מ"ד מ"נ, שהן למעלה באצילות ביחודא, ושניהם הם מ"ט פנים טהור, כמ"ש למעלה בהקדמה (טר ע"ג¹⁰⁷). משא"כ למטה בעולמות התחתונים שחלוקין הן מ"ט פנים טהור מ"ט כו', וע"ז אמרו אל תאמרו מים מים, ששני מיני מים הם, ומ"ד הוא י' על גבי ו', ומ"נ י' תחת הו' כנ"ל, וכשהוא על גבי הו' הוא תגא בראש הש' כנ"ל, והיא י' על שין, ולמטה י' תחת הש' וזה אבני שיש, י' אחר הש' למטה מ"נ, קודם הש' למעלה מ"ד אל תאמרו כו':**

והיא הקוץ של כל האותיות, ב, כדוגמא זה ד, קוץ של כל אות ואות. שיעור קומה שלה, ו' ממעלה למטה וממטה למעלה, וסוד הדבר "ולמקצה השמים ועד קצה השמים", וזה סוד "לך יהו"ה הגדולה והגבורה והתפארת וגו' לך יהו"ה הממלכה", זו מלכות שהיא בכל.

ואיהי קוצא דכל אתוון ב כגוונא דא ד [טז ע"א] קוץ דכל את ואת שיעור קומה דילה ו' מעילא לתתא ומתתא לעילא ורזא דמלה (דברים ד לב) ולמקצה השמים ועד קצה השמים ורזא דא (דבה"א א' כט יא) לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו' לך ה' הממלכה דא מלכות דאיהי בכלא:

ב' כגוונא דא ד' - ר"ל, ב' בינה, ד' מלכות¹⁰⁸: שיעור קומה ו' - ר"ל, שהוא שיעור של קומה, שקומה הוא ו': מעילא לתתא ומתתא לעילא - ר"ל, שהיא עולה בכלם¹⁰⁹, וכולם נכללין בה¹¹⁰: ורזא דמלה ולמקצה השמים - למעלה: ועד קצה השמים - לתתא:

– מאיר התיקון –

¹⁰³ היינו כל הגימטריאות בנוק', עי' ע"ח תיקון ג.
¹⁰⁴ עי' זהר (זהר וירא קט"ז ע"ב, מקץ קצ"ח ע"א, ופ' תרומה קנ"ה ע"ב) שמלכות נקראת עת, ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ב, שזיווג נקרא עת.
¹⁰⁵ וכן הוא לקמן סט ע"ב.
¹⁰⁶ עי' לעיל הערה.
¹⁰⁷ לש"ו. ועי' עוד לעיל בדברי התיקון"ז עצמו ח ע"ב.
¹⁰⁸ עי' דע"ה ח"א ד ע"ג שמביא י' סיבות שד' מרמז לנוק'.
¹⁰⁹ במ"ן.

והיא צפצוף של העופות הקדושים שנאמר בהם כי עוף השמים יוליך את הקול, הצפצוף של כל הצפורים שהן נשמות קדושות שמצפצפים בכמה תפילות. שיחת חיות שהם תלמידי חכמים, ובגללה נאמר "ויצא יצחק לשוח בשדה וכו'", ואין שיחה אלא תפלה (ברכות כו ע"ב).

ואיהי צפצוף עופין קדישין דאתמר בהון כי עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י כ) צפצופא דכל צפרין דאינון נשמתין קדישין דמצפצפין בכמה צלותין שיחת חיוון דאינון ת"ח ובגינה אתמר ויצא יצחק לשוח בשדה וכו' (בראשית כד כג) ולית שיחה אלא צלותא:

צפצוף עופין קדישין - חיות הקודש: דאתמר בהון כי עוף השמים כו' - קאי על החיות שהן עוף השמים, ת"ת דהוא מקנן בהם, כמ"ש לקמן (כד ע"א): יוליך את הקול - קול דק"ש, כמ"ש בהקדמה לעיל (ג ע"ב): דאינון ת"ח - שכל שיחתן בה¹¹¹, שהיא הלכה כמ"ש לעיל (א ע"ב): ובגינה אתמר ויצא כו' - שהיא שיחת, ר"ל תפלת הכל¹¹², שהיא נקראת תפלה, ובה הוא התפלה כמ"ש לעיל (ג ע"ב):

ובגללה נאמר (ברכות כז ע"ב) תפילת ערבית רשות, תפלת שחרית חובה (שהיא רשות היחיד). תפלת ערבית רשות, שהיא רשות הלילה בפני עצמה, ולכן אין לה קביעות בלילה, שדומה לגלות, אלא פעמים נמצאת שם, ופעמים לא נמצאת.

ובגינה אתמר תפלת ערבית רשות תפלת שחרית חובה (דאיהי רשות היחיד) תפלת ערבית רשות (הרבים דלית לה קביעותא)¹¹³ דאיהי רשו דלילה (נ"א כלילא)¹¹⁴ בפני עצמה ובגין דא לית לה קביעות בלילא דדמיא לגלותא (דאיהי רשות הרבי' דבה תרמוש כל חיתו יער דאינון כל אור דעלמא דעאלו בה)¹¹⁵ אלא זמנין אשתכחת תמן וזמנין לא אשתכחת:

תפלת ערבית רשות - דאיהי רה"ר¹¹⁶: תפלת ערבית רשות {כא ע"ד} כו' - ר"ל, ביום התפילה לחבר התפילה¹¹⁷ עם מדת היום¹¹⁸, ולכך היא חובה, אבל בלילה שאין התפילה אלא מצד עצמה, לא לקשר, שבליילה אינה ברשות בעלה כמו שמפרש והולך, לכך היא רשות: ובג"ד ל"ל קביעותא כו' - ר"ל, שאמרו במתניתין (ברכות כו ע"א) תפילת הערב אין לה קבע, ופי' בגמ' שהיא רשות:

אשרי מי שפגע בה, כמו יעקב שנאמר בו "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש", עד שבא בעלה ושומר אותה, ולן שם עמה, משם ואילך קבעה חובה.

זכאה איהו מאן דפגע בה כגון יעקב דאתמר ביה (בראשית כח יא) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש עד דאתא בעלה ונמיר לה ובת תמן עמה מתמן ואילך קבעה חובה:

זכאה איהו מאן דפגע בה - ר"ל, שמשתכחת השכינה עמו תמיד, ולו בוודאי תפילת ערבית קבע, כמו שמפרש והולך: כגון יעקב כו' - ולכך יעקב תיקן תפילת ערבית: ויפגע במקום - מקום הוא השכינה כמ"ש לקמן, עד אמצא מקום לה' כו': וילן שם - במקום עמה, שקושר את

– מאיר התיקון –

¹¹⁰ כל מציאותה היא רק מהארת כולם. עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.

¹¹¹ עי' עירובין נד ע"ב: "שיחו" אלו בעלי תלמוד שכל שיחתן דברי תורה.

¹¹² עי' זהר ח"ג רלב ע"א שכינתא תפילת כל פה. ועי' לקמן מ ע"ב.

¹¹³ נמחק בגר"א.

¹¹⁴ נמחק בגר"א.

¹¹⁵ נמחק בגר"א.

¹¹⁶ עי' לקמן עז ע"א.

¹¹⁷ הנוק'.

¹¹⁸ הו"ק.

השכינה בלילה עם האדם, ואח"כ כשבא היום קושר לקב"ה עמה, וז"ש כי בא השמש, שהוא בעלה כמ"ש לקמן, כי שמש ומגן כו': וז"ש עד דאתא בעלה כו' מתמן ואילך קבעוה חובה - הוא לשון הירושלמי, ומפרש לקמן דר"ל משם ואילך כשמתחיל היום, קבעוה, ר"ל לשכינה, חובה עם בעלה:

אבל בשבת היא רשות היחיד, שהיא ברשות בעלה, ולא כדוגמת הלילה שהיתה יחידה ברשותה, זהו שנאמר "איכה ישבה בדד".
אבל בשבת איהי רשות היחיד דאיהי ברשותא דבעלה ולא כנוונא דליליא דהות יחידה ברשותא דילה הה"ד (איכה א א) איכה ישבה בדד:

אבל בשבת היא רשות היחיד, שהיא ברשות בעלה, ולא כדוגמת הלילה שהיתה יחידה ברשותה, זהו שנאמר "איכה ישבה בדד".

ויעקב בגין דקריב לה לבעלה בפגיעה דיליה ודאי עביד לה חובה וכד אתא שמשא בשחרית דאתמר ביה כי שמש ומגן ה' אלהי"ם (תהלים פד יב) אתמר ביה (בראשית לב לא) ויזרח לו השמש מתמן ואילך קשר לה עמיה דאיהו קשר דתפלין דיד קשיר לה עמיה דלא תזוז מניה לעלמין מסטרא דשמאלא קשיר לה בתפלין דיד דאינון בדרועא שמאלא מסטרא דימינא שוי לה כתרעא על רישיה תפלין דרישא והאי ביומא דאיהי קשירא עם בעלה אתמר בה (משלי א כח) ישחרונני ואז ימצאונני אבל בליליא דאיהי גלותא דאיהי לבר מבעלה ואיהי רשות בפני עצמה אתמר בה אל תתודע לרשות ובגין דא אמר דוד אם אתן שנת לעיני וגו' עד אמצא מקום לה' (תהלים קלב ד-ה):

ויעקב, לפי שקרבה לבעלה בפגיעה שלו, ודאי עשתה אותה חובה. וכשבא השמש בשחרית, שנאמר בו "כי שמש ומגן יהוה אלהי"ם", נאמר בו "ויזרח לו השמש", משם ואילך קשר אותה עמו, שהוא קשר של תפלין של יד, קשר אותה עמו שלא תזוז ממנו לעולמים. מצד השמאל, קשר אותה בתפלין של יד, שהן בזרוע שמאל, מצד הימין, שם אותה כתר על ראשו, תפלין של ראש. וזה ביום, שהיא קשורה עם בעלה, נאמר בה "ישחרונני ואז ימצאונני", אבל בלילה שהיא הגלות, שהיא מחוץ לבעלה, והיא רשות בפני עצמה, נאמר בה אל תתודע לרשות (אבות פ"א מ"י), ומשום כך אמר דוד "אם אתן שנת לעיני וגו' עד אמצא מקום לה".

אתמר ביה ויזרח לו השמש - כנ"ל, דבלילה קשרה עמו, וביום קשר לקב"ה עמה, ונמצא קב"ה קשור עמו, וזה ויזרח לו השמש, קב"ה: מתמן ואילך קשר כו' - כאן מפרש מ"ש לעיל, מתמן ואילך קבעוה חובה: קשר לה עמיה - ר"ל עם קב"ה: מסטרא דשמאלא כו' - שם קשור, אבל מסט' דימינא שוי כו', ששם אינו קשור רק כתר תפלין, ולכך תחילה תפלין של יד, דסדר היחוד הוא תחילה מצד שמאל, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (שיה"ש ב ה), ואח"כ בגופא, וזהו ק"ש, עמודא דאמצעיתא כידוע (ג ע"ב), וזה (ברכות יד ע"ב) כל הקורא ק"ש בלא תפלין כו'¹¹⁹, ואח"כ התפלה במלכות ד' אותיות הוי"ה: ישחרונני - ר"ל, בשחר: ואז כו' - ר"ל, אז הן ח' אותיות הוי"ה ודנ"י ביחוד כמ"ש לקמן (לט ע"ב), ולכך ימצאונני: אל תתודע לרשות - ר"ל, שלא תקח אותה בלא בעלה, ולכך אסור השררות בגלות, שהשררות הוא מסט' דמלכות, ובגלות היא בלא בעלה: עד אמצא מקום לה' - שתתייחד המקום עם ה' הנ"ל, ואצל יעקב נאמר ויפגע במקום, שהוא בדרגא דעמודא דאמצעיתא, פגע במקום, ודוד שהוא בדרגא דמקום, אמר אמצא מקום שימצאה.

עד כאן סוד הקמ"ץ, שהוא סוד המחשבה העליונה והתחתונה, שהוא נקודה ברשות
עד כאן רזא דקמ"ץ דאיהו רזא דמחשבה עלאה ותתאה¹²⁰ דאיהו נקודה ברשות בעלה

— מאיר התיקון —

¹¹⁹ כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. רש"י: בעצמו - לשון מעליא.
¹²⁰ עי' כללים ח"א לב ע"ד ז"ל: וכ"ז הוא ג"כ בהיסוד דהמלכות, ה' דהמלכות דאצילות המתלבש בהבריאה, עי' הגר"א ספד"צ (פרק ד' כט ע"ד) שהוא י' זעירא חכמה זעירא, החכמה והמחשבה אשר על כל הבריאה, והוא ה' דאדנ"י שהוא היסוד דהבריאה אשר הוא למעלה כנ"ל ענ"ב. ור"ל כי אותו ה' דאדנ"י הוא ג"כ בחי' חכמה, החכמה שבבריאה, והוא נקרא ג"כ ראשית,

דאיהו ו' רקיע ופת"ח בלא נקודה רשו בפני עצמה ונקודה בלא פת"ח רשו בפני עצמה דכמה דאתוון אינון דכר (כב ע"א) ונוקבא הכי נקודין אינון דכר ונוקבא אבל אתוון אינהו לגבי נקודי כגון גופא לגבי רוחא¹²¹ וכן נקודה ב' כגון חל"ם או חיר"ק או שור"ק חל"ם לעילא מן ו' אתעביד ז' חיר"ק לתתא אתעביד זנב גימ"ל שור"ק באמצעיתא קוצא דאת ד' קוצא באמצעיתא וכלא חד אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהי"ם (ישעיה מד 1):

בעלה, שהוא ו', רקיע. ופת"ח בלי נקודה, רשות בפני עצמה. ונקודה בלי פת"ח, רשות בפני עצמה. שכמו שהאותיות הן זכר ונקבה, כך הנקודות הן זכר ונקבה. אבל האותיות הן לנקודות כמו הגוף לרוח, וכן נקודה ב' כמו חול"ם או חיר"ק או שור"ק. חול"ם למעלה מן ו', נעשה ז'. חיר"ק למטה, נעשה זנב, גימ"ל. שור"ק באמצע הקוץ של האות ד', קוץ באמצע, והכל אחד, "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהי"ם".

דמחשבה עילאה ותתאה - ר"ל, חכמה ומלכות, שהיא חכמה תתאה (זהר ח"א לא ע"ב): דאיהו נקודה - ר"ל, מלכות: דכמה דאתוון כו' - כמ"ש בזוהר שה"ש { כב ע"א } בסופו ע"ש (ער ע"ד)¹²²: אבל אתוון כו' - שמן הנקודות באים האותיות, כמו באלף, נקודה שעל האלף ותחתיו כנ"ל: וכן נקודי כו' - ר"ל, כמו באלף: חלם לעילא כו' - בסוד עטרת בעלה¹²³ (משלי יב ד): חירק לתתא - בסוד חיה תחת אלהי ישראל כנ"ל (כא ע"א), ואז היא יחוד של יסוד כמ"ש לעיל בסוד ב'¹²⁴: שורק באמצעיתא - יחוד עם ת"ת בסוד פרצוף, וזהו (ברכות סא ע"א) חד אמר פרצוף וח"א כו'¹²⁵: קוצא באמצעיתא - והיא אינה מגעת אלא עד הת"ת ואז היא מאחוריו, בסוד ד', דלת כנ"ל (יז ע"ב), וזהו קוץ שאחורי הד': וכלא חד - ר"ל, הכל במלכות, וז"ש "אני" שהוא מלכות שנקראת אני (לעיל ז ע"א), ראשון ע"ג הוא ו', ואני כו', ומבלעדי אין אלהים, מלכות¹²⁶, והן מרמזין על היה והיה ויהיה¹²⁷, וז"ש ומבלעדי, ר"ל עכשיו.

שב"א מאן איהו כאשר יהיה האופן בתוך האופן ואינון את המאור הגדול ואת המאור הקטן (בראשית א טז) ואינון גוף וברית ולקבליהו	שב"א מיהו, כאשר יהיה האופן בתוך אופן, והם "את המאור הגדול ואת המאור הקטן", והם גוף וברית, וכנגדם חמה ולבנה,
---	---

– מאיר התיקון –

ראשית לנבראים, ועליה נאמר (בראשית א א) בראשית ברא, והיא ג"כ סוד המחשבה, עי' תיקונים (י"ב סע"ב וכ"א סע"ב), והיא עומק ראשית ועומק אחרית לכל הבריאה כולה והנהגתה, כי בה הוא כלול הכל, ובסוד כך עלה במחשבה לפני, כל מה שהיה והיה ויהיה.
¹²¹ עי' לקמן דף קכה ע"ב, ועי' ביאורים ח"א ס ע"ג מקשה שבהקדמת תיקונים (דף ט סע"א) אמר שם טעמי אינון נשמתין נקודין רוחין ואתוון נפשין, והרי הוא בפירוש להיפוך שהאותיות הם נפש. אך הענין בכ"ז הוא הגם שהאותיות הם באמת רק בחי' הגוף וכלים, אך משום שהנפש הנה הוא מתעצם עם הגוף מראשית התחלתו ואינו נפרד ממנו לעולם לגמרי, הרי נעשים שניהם לאחד, ולכן קורא התיקונים לפעמים את האותיות ג"כ בשם נפש, והוא ע"ד שאמרה התורה בפ' ראה (דברים יב כג) כי הדם הוא הנפש, וקורא להדם עצמו בשם נפש, משום ששם היא שרויה, ושניהם מעורבין יחד, ולא יתפרדו זה מזה, וכמ"ש הרמב"ן בפ' אחרי (ויקרא יז יד) ע"ש.
¹²² ז"ל: א' אתיישב בדרועא ברזא ותוקפא וחילא דאינון תרין סטרין אחרנין דאתתקפו ביה ואיהו דרועא דימינא ב' אתכליל בגווה וכניש ליה לקבילה כנוקבא דעייל בגוה דכורא בג"כ אתוון כולוהו חד דכר וחד נוקבא.

תרגום: א' התישבה בזרוע בסוד ותקף וכח שהם שני צדדים אחרים שהחזיקו בו והיא זרוע הימין ב' נכללה בתוכה וכונסת אותה כנגדה כנקבה שנכנס לתוכה זכר משום כך כל האותיות אחת זכר ואחת נקבה.

¹²³ עי' לעיל הערה.

¹²⁴ ז ע"ב (לש"ו), ועי' המשך דבריו בדף ח ע"א.

¹²⁵ זנב.

¹²⁶ עי' ז"ח עג ע"א: תרין אלהים הכא חד דכר וחד נוקבא בצלמו דכר בצלם אלהים נוקבא ועל דא ויברא אלהים את האדם בצלמו דא עלמא עילאה בצלם אלהים דא עלמא תתאה ורזא דא נעשה כללא חדא כדקא אמרן.

תרגום: יש שתי אלהים כאן, אחד זכר וא' נקבה. בצלמו זכר בצלם אלהים נקבה. ועל זה ויברא אלהים את האדם בצלמו, זה עולם עליון, בצלם אלהים זה עולם התחתון, וסוד זה נעשה כלל אחד כמו שאמרו.

¹²⁷ עי' לעיל הערה.

שהם כנגד האם העליונה והתחתונה.	חמה ולבנה דאינון לקבל אימא עלאה ותתאה:
--------------------------------	--

ולקבלייהו חמה כו' - כשמלכות למטה¹²⁸:

<p>"והנה אופן אחד בארץ אצל החיות", זו נקודה שתחת סגו"ל, הנקודה שלמטה אצל החיות שהן צר"י, "את שני המאורות הגדולים".</p>	<p>והנה אופן אחד בארץ אצל החיות (יחזקאל א טו) דא נקודה דתחות סגו"ל נקודא¹²⁹ דלתתא אצל החיות דאינון צר"י את שני המאורות הגדולים (בראשית א טז):</p>
--	--

דאינון צירי את כו' - ר"ל, החיות הן חמה ולבנה למעלה בסוד צירי כמ"ש לעיל (כא ע"א) את שני כו' ואינון שוין, ות"ת הוא תחתם וזהו סגול:

<p>וכן הוא בתוך האופנים שור"ק, אופן אחד למעלה ואופן אחד למטה, והוא העמוד האמצעי ביניהם. "והנה אופן אחד בארץ" זה חיר"ק שהוא למטה, כל ניצוץ הוא י', וכל רקיע הוא ו'.</p>	<p>וכן איהו בתוך האופנים שור"ק אופן חד לעילא ואופן חד לתתא ואיהו עמודא דאמצעיתא בינייהו והנה אופן אחד בארץ דא חיר"ק דאיהו לתתא כל ניצוץ איהו י' וכל רקיע ו':</p>
--	--

שורק אופן כו' - ר"ל, שורק ג' נקודות, ומלכות למטה ות"ת בינה לאימא עלאה: והנה אופן כו' - ר"ל, מלכות למטה: כל ניצוץ כו' - מפרש מה שאמר לעיל (כא ע"ב) דאיהו נקודה ברשות בעלה כו' נקודין אינון דכר כו':

<p>יהו"ה, שב"א חל"ם קמ"ץ, שב"א הוא דין, קמ"ץ רחמים, שמאל וימין שמשם נתנה תורה שהוא העמוד האמצעי, ובזמן שהם שב"א קמ"ץ חל"ם, הוא רמוז "כי בי חש"ק ואפלטוהו" רק באבותיך חש"ק יהו"ה".</p>	<p>יהו"ה שב"א חל"ם קמ"ץ שב"א איהו דינא קמ"ץ רחמי שמאלא וימינא דמתמן אורייתא אתייהב דאיהו עמודא דאמצעיתא ובזמנא דאינון שב"א קמ"ץ חל"ם איהו רמוז כי בי חש"ק ואפלטוהו (תהלים צא יד) רק באבותיך חש"ק ד' (דברים י טו):</p>
---	---

יהו"ה כו' שבא איהו כו' - עכשיו מפרש נקודה של השם, ונקוד שבא בי', וקמץ בה' כמ"ש בזוהר (ח"ב רמו ע"א) דרוחא דשמאלא בספירה ימינא וכן להיפך: דמתמן אורייתא כו' - ר"ל, לכך הן שבא וקמץ קודם לו' של השם, שמשם איהו כו', והניקוד הוא בניקוד צבאות¹³⁰, וז"ש ובזמנא דאינון כו', ר"ל שהן חג"ת ביחוד¹³¹: באבותיך חש"ק - ר"ל, חג"ת ג' אבהן, וה' אחרונה בלי ניקוד דמלכות אין בה נקודה כידוע (לקמן קנא ע"א), והיא מקבלת מכולם¹³²:

מצד של א', שהוא יו"י, שעולה יהו"ה, והווה הקדוש ברוך הוא, הוא ושמו לבד בכתר לפני שנברא העולם, עד שעלה במחשבתו לברא אדם, שהוא י' בראש של א', כתר למעלה, ולמטה נקודה, ובנקודות של האותיות נודעות כל הספירות. שהם תשע נקודות, ובהם י"ד ניצוצות, ועליהם נאמר "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", והם כנגד הפרקים של חמש האצבעות שהם י"ד,

– מאיר התיקון –

¹²⁸ היינו בגלות, וכנקודה.

¹²⁹ חירק (נוסף בגר"ל).

¹³⁰ עי' לעיל הערה, וכן לעיל יא ע"ב.

¹³¹ עי' מתקלא בריש דברי רבינו בביאורו על ספד"צ.

¹³² עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.

ושני רקיעים שם, אחד מן קמ"ץ ואחד מן פת"ח, כנגד שני הקנים של הזרועות. וכל ניצוץ הוא פרק, והוא מדה ורקיע, אמה וקנה, וקו המדה.

(שמות יד ה) ואיננו לקבל פרקין דחמש אצבעאן דאיננו י"ד ותריין רקיעין תמן חד מן קמ"ץ וחד מן פת"ח לקבל תריין קני דדרועי וכל ניצוץ איהו פרק ואיהו מדה ורקיע אמה וקנה וקו המדה¹³³:

מסטרא דא' כו' - ר"ל, דא' הוא כתר, וא' מרמז על היחוד, והוא גימט' הוי"ה כמו שמפרש והולך, וז"ש היה הקב"ה לחוד, ר"ל בלא אדם, שהוא מחכמה ולמטה, וז"ש (פדר"א ריש פרק ג, ז"ח ב ע"ב) קודם שנברא העולם, ר"ל מחכמה ולמטה היה הוא ושמו אחד, ור"ל דשם הוי"ה היה נכלל באות אל"ף עד שנברא מחכמה, ולמטה התחיל השם להתפשט, יו"ד בחכמה ה' בבינה כו' כידוע (זהר ח"ב קכג ע"ב), וזהו כתר, שהוא שורש הספירות של השם, באות אל"ף: דאיהו יוד כו' - רוצה לפרש כאן האיך כל הספירות אעפ"י שהן מפורשין בהוי"ה נכללין באל"ף, ולכן כתר שרשם, ולכן נקראים כל הט"ס בשם אדם דהוא א': יו"ד ברישא כו' - ר"ל, חו"ב נכללין ב'י כנ"ל, ו' באמצע, ו"ק, י' למטה מלכות, {כב ע"ב} וכאן רמוז כל הספירות באות אל"ף, ועכשיו מפרש האיך רמוזין בנקודות, וז"ש ובנקודי כו': אשתמודעאן כו' - ר"ל, שמהם אנו יודעין דט' ספירות הן: דתשע כו' - וכן בא' ט' ספירות כנ"ל: ביד רמה - ר"ל, מסט' דת"ת (י ע"ב) שכולל הכל: איהו פרק - הנז' כאן: מדה - הנז' ¹³⁴: אמה וקו המדה - ג"כ למעלה שם: וקנה - הנז' כאן:

הטעמים הם מן הכתר, והם בראשו של העמוד האמצעי. הנקודות מן המת, והם ברכות על ראש הצדיק, כמו שנאמר "ברכות לראש צדיק", והם שלש הטפות שנמשכו מן המת אל ברית המילה. האותיות מצד האם העליונה, וכולן נכללו במלכות. והנקודות לאותיות כנשמה לגוף, שהגוף הוא כסוס לרוכב, והאותיות הם פתוחות לנקודות לקבל אותן, ועליהם נאמר "וכנפיהם פרודות מלמעלה" לקבל עליהם נקודות, ונקודות בכל מקום, בת קול.

טעמי איננו מן כתרא ואיננו ברישא דעמודא דאמצעיתא נקודין מן מוחא ואיננו ברכאן על רישא דצדיק כמה דאת אמר (משלי י) ברכות לראש צדיק ואיננו תלת טיפין דאתמשכו מן מוחא לגבי ברית מילה אתוון מסטרא דאימא עלאה¹³⁵ וכלהו אתכלילן במלכותא ונקודי לאתוון כנשמתא לגופא דגופא איהו כסוס לרוכב ואתוון איננו פתיחין לנקודי לקבלא לון ועליהו אתמר וכנפיהם פרודות מלמעלה (יחזקאל א יא) לקבלא עלייהו נקודי ונקודי בכל אתר בת קול¹³⁶:

ואיננו ג' טיפין - ג' אותיות יה"ו: וכלהו אתכלילן במלכות - ר"ל, אתוון נקודין וטעמים: ועלייהו אתמר וכנפיהם - כמ"ש בתז"ח (ב ע"ד) שד' גרפין הן ד' אותיות אדנ"י במלכות, ושם אותיות מצד עצמה של מלכות מאימא עלאה: בת קול - ר"ל, נקודות במלכות הוא מחכמה כנ"ל שנק' קול, ועל'י נאמר (ב ע"ב) נקודה בהיכליה:

– מאיר התיקון –

¹³³ עי' זהר ח"ב רלג ע"א.

¹³⁴ כ ע"ב (לש"ו).

¹³⁵ עי' לקמן קמט ע"ב, קכא ע"ב, ט ע"א.

¹³⁶ עי' זהר ח"א רלז ע"א: בת מלך היינו בת שבע בת קול ודאיהו קול גדולו והאי מלך עלאה הוא פנימה. עי' ביאורים ח"א מד ע"ד ז"ל: ע"י הכאת האור מתנוצץ בבחי' נקודות וחוזר האור מתתא לעילא ועולה דרך האחוריים דהז"א והאבא, ומשם נהרין ונצצין למטה בבחי' נקודות, והם כל נקודות התורה, והוא מ"ש בתיקונים (סוף תיקון ה דף כב ע"א) ונקודי בכל אתר בת קול, כי הם רק מהתנוצצת אור דהחכמה. ונמצא שהם באים מבחי' גבורות, שהוא מהבהקת האור והכאתו, וזהו שאמר "והענין כי הם באים מכח אור המכה ונוצץ וחוזר מתתא לעילא". והנה כל בחי' גבורות הוא נוק', והוא מבחי' הנוק' שבאבא וז"א.

הטעמים אלו הם בגדי הקרב, רפה הוא למעלה מהאותיות, ועליהם נאמר "ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה", נטוי זהו רפה, נטוי על ראשי החיות שהם יהו"ה ארבע אותיות ודאי. דג"ש הוא בתוך האותיות, כדוגמא זה יהו"ה, רפה מבחוץ כמו זה יהו"ה, והם כמו מתג ורסן לאותיות, ובהן "והחיות רצוא ושוב", רצוא בדג"ש ושו"ב ברפ"ה.

טעמי אינון מאני קרבא רפה איהו לעילא מאתוון¹³⁷ ועליהו אתמר (יהוקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה נטוי דא איהו רפה נטוי על ראשי חיוון דאינון יהו"ה ארבע אתוון ודאי דג"ש איהו מלגא דאתוון כנוונא דא יהו"ה רפה מלבר כנוונא דא יהו"ה ואינון כמתג ורסן לאותיות ובהון והחיות רצוא ושוב (שם יד) רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה¹³⁸: {כב ע"ב}

טעמי אינון מאני קרבא - כמ"ש לקמן (סח ע"א) ובתז"ח (ו ע"ד) פתח ואמר זרקא כו', והוא במלכות מסט' דכתר, דכד סלקא לשם, אתמר עלה (דניאל ב לד) עד די התגורת כו' ומחת לצלמא כו' כנ"ל (כא ע"א), וצלמא הוא אדם בליעל כידוע (ע"ח סדר אצילות בקיצור ב): רפה איהו כו' - שבימים קדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב על האות, והשמיטוהו אחרונים, שמן העדר הדגש ניכר: דאינון יהו"ה ד' אתוון וודאי - ר"ל, דהחיות הן ד' אותיות הוי"ה כמ"ש לעיל בהקדמה (ד ע"ב), ורפה שע"ג הוי"ה הוא רקיע בדמות ו': כנוונא דא יהו"ה ואינון כמתג כו' - ר"ל, כמתג שע"ג הסוס כן הוא רפה, והוא כדמות ו', כמו מתג ו', וכמו רסן שבתוך הפה של הסוס, כן הוא דגש שהאותיות, הן כסוס לרוכב כנ"ל. והן בחיות, מט"ט, שבהיותו ע"ג בסוד מטטרו"ן, אז הוא בסוד מתג, והוא רקיע שע"ג החיות, כידוע שהוא צדיק דלתתא רקיע כמ"ש ל בהקדמה (דף א ע"ב), ובהיותו בתוך החיות בסוד נוריאל ארגמ"ן¹³⁹, אז הוא דגש, והוא מה שנאמר (יהוקאל א יג) היא מתהלכת בין החיות, שאמר לעיל נקודה שבתוך ה', כי החיות הן במלכות כמ"ש לעיל בתיקון א' (יט ע"ב), ובהיותו ע"ג, אז הוא בסוד יסוד, רקיע (זהר ח"ג רלו ע"א), ובהיותו בתוכם אז הוא בנוקבא מלכות. וז"ש היא מתהלכת כו', וע"י מתנהגים החיות כידוע, וזהו כמתג ורסן לאותיות שהן החיות: רצוא בדגש ושוב ברפה - ר"ל, בדגש נחטפין האותיות, אות שלפני הדגש עם האות הדגושה כידוע. משא"כ ברפה, שהאות שלפניה נמשכת, וזהו ושוב. וכן בחיות בהיותו בתוכם הן רציין ע"י להשיג למעלה¹⁴⁰, משא"כ בהיותו ע"ג שאז ושוב¹⁴¹. וז"ש לקמן¹⁴² רצוא בנוריאל ושוב במטטרו"ן, כי רצוא גי' נוריאל ושוב גי' מטטרו"ן, וכ"ז כנ"ל {כב ע"ג}:

– מאיר התיקון –

¹³⁷ עי' ביאורים ח"א סח ע"ג ז"ל: הנה הדגש ורפה הם נקודה וקו, כי בימים הקדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב על האות, אלא שהאחרונים השמיטוהו, כי מן העדר הדגש ניכר כן כתב הגר"א בסוף תיקון ה' (דף כב ע"ב ד"ה רצוא בדגש ושוב ברפה). והרי הוה הדגש ורפה נקודה וקו, והם בחי' מלכות ויסוד, וכן הם דין ורחמים כמו שיתבאר. וע"ז אמר הרב כי שניהם הם בחי' הבל דגרמי, ולכן הוא הדגש בתוך האות עצמה, כי כן הוא הבל דגרמי מחובר בתוך העצמות ובפנימיותם לעולם, אמנם הרפה הרי הוא רק על האות, וכמ"ש בתיקונים סוף תיקון ה' (דף כב ע"א) רפה איהו לעילא מאתוון וכנז'. אך הוראתו ועניינו הרי הוא ג"כ רק על הברת האות עצמה, להחליש הברתו כנודע, וא"כ הרי הוא ג"כ עכ"פ מיוחד עם האות עצמה ובתוכו, והוא ג"כ רק בחי' הבל דגרמי. ומה שהוא עומד למעלה הוא משום שהרי ההבל דגרמי הוא ג"כ מבחי' נפש וכנ"ל, והרי הוא קשור ג"כ למעלה באור העליון לעולם עכ"פ. וע"ז בא הוראת הדגש והרפה שאחד הוא בתוכו ואחד הוא למעלה, להורות על הבל דגרמי שהוא מיוחד עם העצמות בתוכם ובפנימיותם גופה, ועכ"ז הנה היא קשורה ג"כ למעלה לעולם.

¹³⁸ קנ ע"ב (לש"ו) ז"ל: שבע כפולות בג"ד כפר"ת דינא רפיא ודינא קשיא, ובהון והחיות רצוא ושוב, רצוא בדגש ושוב ברפה, ואינון דינא ורחמי.

¹³⁹ עי' מלואים אות.

¹⁴⁰ אור חוזר (ביאורים ח"א פ ע"ד)

¹⁴¹ אור ישר (ביאורים ח"א פ ע"ד).

¹⁴² עי' תז"ח מב ע"א, ועי' לעיל הערה.

א. עי' ביאורים ח"א נה ע"ג ז"ל: וכ"ז הוא סוד המנצפ"ך, כי המנצפ"ך הוא בדעת, ושם הוא סוד שם י"ב שהוא בדעת. וכן הוא ג"כ שם י"ב ביסוד, והוא בפסוק (משלי יח י) מגדל עוז שם יהו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית לז ע"ב) ועי' דברי רבינו בתיקונים (סוף תיקון ד). אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם י"ב שביסוד הנה הם הי"ב צרופי הוי"ה, והם יוצאים ג"כ מהג' שמות הוי"ה מלך הוי"ה מלך הוי"ה ימלך, ג' צירופים מהג' יודי"ן, וג' מהג' ההי"ן, וג' מהג' ווי"ן, וג' מהג' ההי"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יודי"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) ועי' דברי רבינו. ואולי הוא כי אלו הי"ב צירופים הם הפנימיות להשם י"ב שבזוהר בראשית הנז', אך עכ"פ הוא כי ישנו שם י"ב בהיסוד ג"כ, וכ"ז הוא משום שהיסוד והדעת אחד הוא, כי מהיסוד דאימא נעשה הדעת דז"א, וכן מהדעת דז"א נעשה היסוד שבו, וכמ"ש בזוה"ק משפטים (דף כג ע"א) מעוי בדעת אתתקנן. ולכן שם י"ב בדעת ושם י"ב ביסוד, כי שניהם אחד הוא, והם מהיסוד דאימא ומהמנצפ"ך שבהפה דז"א, כי מהיסוד דאימא נעשה הדעת שבו, והוא נמשך ומתגלה בפה, כי שם נחתמין ומצטיירין הפיתוחי חותם דאימא, ומהם נחקקין המנצפ"ך שהם שורש כל הה' מוצאות הפה, וכללות כל הפה כולו וכנ"ל, וזהו שאמר דעת גנוז בפומא דמלכא.

עי' ביאורים ח"א פד ע"ג ז"ל: וזה סוד וקרא זה אל זה י"ב בי"ב דת"ת ודיסוד - כי זה גימט' י"ב, ומאיר הת"ת בהי"ב שבו להי"ב דהיסוד, ומזה הוא שם של י"ב ביסוד היוצא מפסוק (משלי יח י) מגדול עוז שם י"ב בו ירוץ צדיק ונשגב, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית לז ע"ב), והוא יוצא מהג' הוי"ת דמלך מלך ימלך כמ"ש הגר"א בתיקונים (סוף תיקון ד דף כ ע"ב ד"ה כללי שמות), והם הג' הוי"ת דהי"ב פשוטות כנ"ל אות י"א. ועי"ז מתגלה כבוד מלכותו ית"ש לעילא ותתא, כי היסוד משפיע תיכף להמלכות, וזהו שאמר (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה, שנמשך האור מהי"ב שבת"ת להי"ב שביסוד, ואמר (שם) קדוש קדוש קדוש, שהוא קדוש לעילא, קדוש באמצעיתא, קדוש לתתא, וכמ"ש בפ' בשלח (נ"ב סע"א), ועי"ז מלא כל הארץ כבודו, כי מקבל המלכות, שהיא הארץ קדישא, הארץ אשר נשבע לאבותינו, הנה מקבל היא את גילוי אורו מהיסוד, ומאירה ומתגלה למטה ויתקיים מ"ש (תהלים י טז) ה' מלך (תהלים צג א) ה' מלך (שמות טו יח) ה' ימלוך לעולם ועד, ואז מלא כל הארץ כבודו. עי' זהר ח"א לז ע"ב.

ב. כד איהו אור מעוטף ולא אתפשט ואיהו סתים (כל זמן שהיה מעוטף בהקד"א והיה סתום בו) אתקרי אור, אור סתים באת יו"ד, נקודה בהיכליה (שהיה סתום בהקד"א הנקרא ג"כ יו"ד, כמ"ש בספד"צ (פרק ב כא ע"א) י' עלאה כו' היא קרומא עלאה דאזדכך וסתים), כד אפיק י' מאויר אתגלייא אור, ודא איהו ויאמר אלהים יהי אור (ע"כ לשון התיקונים), ונקרא מעתה האוירא בשם אור, והוא האור שנגנז אח"כ. וכן נקרא הי', שהוא חכמה דאתפשט מניה ג"כ בשם אור, ועליו נאמר (בראשית א ד) ויאמר אלהים יהי אור, כי האוירא משפיע עליו תמיד ומתגלה בו (דע"ה ח"ב קי ע"א).

והנה נקרא אותה הנקודה פנימית, שהוא המקום והרשימו שאמרנו, בשם אויר קדמון, כי הוא הגילוי הראשון הקודם לכל, ונקרא אויר, אור י'. והוא כי הרי אמרנו שבהגילוי הזה הוא נושא את כל, והנה הוא נושא את כל בב' בחי', מבפנים להכל ומבחוץ להכל. ומבפנים להכל הנה הוא ית"ש הנשמה לנשמה פנימית לכל העולמות כולם כנו', והוא האות י' דאויר שהוא האבן שתיה אשר עליה אמרו (יומא נד ע"ב) עולם מאמצעיתו נברא, כי אותו הי' נתפשט מבפנים לכל העולמות כולם ונושא את כולם בכל מלואם מבפנים לחוץ, והאור דאויר הוא מחיה את כולם ומתפשט בכלם מבחוץ לפנים, וכמ"ש סובב את הכל וממלא את כל. והם בענינינו אלו הב' בחי' אור י' שבאויר, כי בהי' הוא מלא את כל, ובהאור הוא סובב את הכל, ושניהם הם כלל הרשימו שאמרנו, שהוא הנקרא אויר קדמאה, וכן נקרא אויר סתימאה (זהר בראשית טז ע"ב), אור וי' גניז בה, וכד נפיק י' מאויר אשתאר אור, כמ"ש כ"ז בזוהר בראשית (טז ע"ב) ובתיקונים (תיקון ה דף כ ע"ב) כי נתפשט הי' מאויר לפנימיות דכל העולמות כולם, והוא הנקודה הפנימית שבהם הנושא אותם מבפנים, והוא ההיכל הקודש המכוון באמצע שאמר הספר יצירה (פ"ד מ"ד), ואשתאר למעלה אור שהוא המקיף את כולם (הקדו"ש סב ע"א).